

**Diagnoza
lokalnych zasobów
i potrzeb w zakresie
usług społecznych dla
gminy Żelechów**

Mazowsze.
serce Polski

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Łączymy

Aktywizujemy

Wspieramy

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

- 00-844 Warszawa, ul. Grzybowska 80/82
- tel. 22 376 85 00, e-mail: mcps@mcps.com.pl
- www.mcps.com.pl

Dokument wytworzono w okresie wrzesień 2024 – maj 2025 r.

Opracowanie: IBC Advisory Spółka Akcyjna oraz Centrum Badań Marketingowych Indicator Sp. z o.o.

SPIS TREŚCI

Wykaz używanych pojęć i skrótów	5
Wprowadzenie	7
Najważniejsze wnioski	9
I. Demografia	9
II. Sytuacja gospodarcza gminy	9
III. Lokalne zasoby usług społecznych	9
IV. Pomoc społeczna	9
V. Charakterystyka usług społecznych dla osób starszych w gminie Żelechów w świetle danych zastanych i badań ankietowych	10
VI. Charakterystyka usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w gminie Żelechów w świetle danych zastanych i badań ankietowych	11
VII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności w gminie Żelechów w świetle danych zastanych i badań ankietowych	12
VIII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Żelechów w świetle danych zastanych i badań ankietowych	13
IX. Charakterystyka usług społecznych dla rodzin z dziećmi w gminie Żelechów w świetle danych zastanych i badań ankietowych	14
X. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Żelechów w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji	15
Rozdział I Diagnoza lokalnych zasobów gminy Żelechów w zakresie usług społecznych w świetle analizy Danych zastanych	16
I. Analiza sytuacji społecznej i demograficznej	16
II. Analiza lokalnych zasobów usług społecznych	18
III. Analiza świadczonych usług społecznych	20
Rozdział II Diagnoza usług społecznych – wnioski z badania ankietowego mieszkańców gminy Żelechów	25
I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej	25
II. Opinie o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie w pięciu grupach beneficjentów	27
Rozdział III Diagnoza usług społecznych – wnioski z badania ankietowego instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Żelechów	48
I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej	48
II. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji	50
III. Analiza usług społecznych prowadzonych dla poszczególnych grup beneficjentów w badanych instytucjach, ich problemy w rozwoju i gotowości do świadczenia usług społecznych	51
IV. Opinie przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji	54

V. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS)	55
VI. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy	56
Spis tabel	58
Spis wykresów	59

WYKAZ UŻYWANYCH POJĘĆ I SKRÓTÓW

CAPI – wywiad bezpośredni (ang. Computer Assisted Personal Interview).

CAWI – ankieta online (ang. Computer Assisted Web Interview).

CATI – wywiad telefoniczny (ang. Computer-Assisted Telephone Interviewing).

CUS – Centrum Usług Społecznych.

Deinstytucjonalizacja – rozumiana nie tyle jako dążenie do zamknięcia zakładów opieki długoterminowej, ale jako proces rozwoju usług społecznych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności, który miałby umożliwić pozostawanie przez osobę potrzebującą pomocy jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania.

Diagnoza – Diagnoza lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych na Mazowszu.

DPS – Dom Pomocy Społecznej.

EFS – Europejski Fundusz Społeczny.

FEPŻ – Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową.

Gmina – podstawowa jednostka samorządu terytorialnego w Polsce, odpowiedzialna za lokalne sprawy publiczne. Jest najmniejszym szczeblem administracji publicznej, obejmującym obszar jednej lub kilku miejscowości.

GUS - Główny Urząd Statystyczny.

JOPS – Jednostka Organizacyjna Pomocy Społecznej.

LPDI - Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych.

MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej.

MGOPS – Miejsko Gminny Ośrodek pomocy Społecznej.

NGO – organizacja pozarządowa (ang. Non-Governmental Organisations).

NSP – Narodowy Spis Powszechny.

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej.

Osoba w wieku poprodukcyjnym – zaczyna się po 60 roku życia dla kobiet i po 65 roku życia dla mężczyzn, zgodnie z ustawowym wiekiem emerytalnym.

Osoba w wieku produkcyjnym – przedział wiekowy obejmuje osoby od 18 do 60 lat dla kobiet i od 18 do 65 lat dla mężczyzn.

Osoba w wieku przedprodukcyjnym – osoba, która jeszcze nie osiągnęła wieku, w którym może podjąć pracę zawodową i w związku z tym nie uczestniczy w rynku pracy.

OZPS – Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.

Przemoc domowa – formy fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej lub emocjonalnej agresji stosowanej w relacjach rodzinnych lub bliskich, gdzie jedna osoba lub grupa osób sprawuje kontrolę nad inną.

Przyrost naturalny – różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów na danym obszarze w określonym czasie, zazwyczaj w ciągu roku. Jest jednym z podstawowych wskaźników demograficznych służących do oceny czy populacja danego kraju lub regionu rośnie, maleje, czy pozostaje na stabilnym poziomie.

REGON – Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej.

Usługi społeczne – działania i programy realizowane przez państwo, samorządy lokalne lub organizacje pozarządowe, mające na celu wspieranie dobrostanu społecznego i zaspokajanie podstawowych potrzeb obywateli. Ich głównym celem jest pomoc osobom, które z różnych powodów (np. ekonomicznych, zdrowotnych, społecznych) nie są w stanie samodzielnie zadbać o siebie lub poprawić swojej sytuacji życiowej.

WPROWADZENIE

Organizowanie usług społecznych, obok polityki zabezpieczenia dochodu są współcześnie najważniejszym komponentem polityk publicznych państwa w zakresie realizowanej polityki społecznej. Stanowią one odpowiedź na wyzwania społeczne i powiązane są z potrzebami wynikającymi z takich procesów jak: zmiany demograficzne i starzenie się społeczeństwa, zmiany w strukturze rodzin, przeobrażenia rynku pracy, wzrost liczby osób o szczególnych potrzebach i z niepełnosprawnością, ryzyka socjalne, kryzysy personalne i rodzinne, a także zapotrzebowanie na kompetencje i kwalifikacje.

W jednostkach samorządu terytorialnego rozwój usług społecznych, powinien wspierać proces deinstytucjonalizacji rozumiany nie tyle jako dążenie do zamknięcia zakładów opieki całodobowej, ale jako proces rozwoju usług społecznych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności, który miałby umożliwić pozostawanie przez osobę potrzebującą pomocy jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania. Zmiany w zakresie DI będą następowały w pierwszej kolejności poprzez uruchamianie nowych usług i nowych miejsc świadczenia usług w tzw. środowisku, tak by zapełnić obecnie istniejącą lukę pomiędzy opieką domową a instytucjonalną opieką całodobową.

Aby sprostać wyzwaniom związanym z rozwojem usług społecznych i deinstytucjonalizacji na poziomie gmin i powiatów, niezbędne jest przygotowanie Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych (LPDI). Jednym z elementów LPDI jest dokonanie pogłębionej diagnozy stanu istniejącego i potrzeb społeczności lokalnej co do zakresu oraz form funkcjonowania i rozwoju usług społecznych.

Dlatego też głównym celem „Diagnozy lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych w województwie mazowieckim” (zwanej dalej Diagnozą) jest kompleksowa ocena stanu i potrzeb sektora usług społecznych w gminach i powiatach Mazowsza. Diagnoza zawiera analizę obecnych zasobów oraz ocenę potrzeb mieszkańców województwa, szczególnie w kontekście opieki nad osobami starszymi, z niepełnosprawnościami, bezdomnymi, w kryzysie zdrowia psychicznego oraz dla rodzin z dziećmi w tym z dziećmi z niepełnosprawnościami. Niniejszy dokument stanowi raport częściowy z Diagnozy i dotyczy gminy wiejskiej Żelechów w powiecie garwolińskim. Diagnoza składała się z 5 głównych komponentów badawczych. Tworzą one pełny obraz sytuacji w zakresie zasobów i potrzeb sektora usług społecznych w gminie Żelechów oraz przedstawiają analizę zasobów i potrzeb kadrowych instytucji w tej jednostce samorządu terytorialnego.

Rysunek 1. Komponenty badawcze diagnozy.

Źródło: Opracowanie własne IBC.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

I. Demografia

Gminę Żelechów zamieszkiwało na koniec 2023 roku 7 774 osób, z czego 3 902 stanowiły kobiety, a 3 872 mężczyźni. Spośród ogółu ludności odnotowano: 1 717 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, 4 417 mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz 1 640 mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

II. Sytuacja gospodarcza gminy

Z uzyskanych danych dotyczących sytuacji gospodarczej gminy wynika, że dochody per capita są niższe od średniej powiatowej i wojewódzkiej. Liczba zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych jest wyższa od wskaźnika dla powiatu i niższa od średniej dla województwa.

III. Lokalne zasoby usług społecznych

Na terenie gminy było zarejestrowanych 20 organizacji pozarządowych. Na terenie gminy funkcjonowało także 9 Kół Gospodyń Wiejskich oraz warsztat terapii zajęciowej.

W przypadku placówek niepomocowych w gminie funkcjonowały: ośrodek kultury, biblioteka, placówki służby zdrowia, hala sportowa.

W gminie Żelechów zlokalizowane były następujące gminne i powiatowe placówki wsparcia (w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej): miejsko-gminny ośrodek pomocy społecznej, warsztat terapii zajęciowej.

W ramach projektów gmina oferuje także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej oraz asystentury osobistej.

IV. Pomoc społeczna

Struktura pomocy społecznej udzielanej przez OPS w gminie Żelechów wskazywała, że dominującą formą wsparcia były świadczenia pieniężne. W 2023 r. ze świadczeń w formie pieniężnej skorzystało 131 osób. W tym samym okresie świadczenia w formie niepieniężnej otrzymało 26 osób. W ramach struktury otrzymanych świadczeń pomocy społecznej pomoc uzyskiwały w przeważającej części kobiety i osoby w wieku produkcyjnym.

Wśród głównych powodów przyznawania pomocy społecznej przez OPS w gminie Żelechów w 2023 r. należy wymienić następujące: ubóstwo (46 rodzin), długotrwała lub ciężka choroba (44 rodziny), niepełnosprawność (22 rodziny), bezrobocie (20 rodzin), bezradność w sprawach

opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (6 rodzin). W 2023 roku w gminie Żelechów przeprowadzono 197 wywiadów środowiskowych, które objęły 108 rodzin, liczących łącznie 267 osób. Praca socjalna została skierowana do 108 rodzin, w których znajdowało się łącznie 267 osób. W tym samym roku zawarto 1 kontrakt socjalny, który objął łącznie 1 osobę.

V. Charakterystyka usług społecznych dla osób starszych w gminie Żelechów w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Na terenie gminy liczba osób starszych w 2023 r. wyniosła 1 640, co stanowi 21,10% ogółu mieszkańców. Pomocą społeczną objęto 24 rodziny spośród osób starszych, z czego 15 z nich było jednoosobowych. W sumie udzielone wsparcie dotyczyło 42 członków tych rodzin, co stanowiło 0,54% ogółu mieszkańców gminy.

W gminie Żelechów usługi opiekuńcze świadczone dla 19 osób na łączną kwotę 257 514 zł.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Żelechów dobrze wspiera osoby starsze (41% beneficjenci usług społecznych, 45% niekorzystający z nich).

Opinia o tym, czy usługi oferowane przez gminę Żelechów osobom starszym są wystarczające, jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych równie często uznają, że usługi są wystarczające, jak i niewystarczające (po 24% ankietowanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia, częściej uważają, że usługi te są wystarczające (30% ankietowanych) aniżeli niewystarczające (26% ankietowanych).

Opinia o tym, czy uzyskanie usług społecznych dla osób starszych na terenie gminy Żelechów jest trudne, jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że uzyskanie usług jest łatwe (38% ankietowanych) niż że jest trudne (34% ankietowanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia są odwrotnego zdania (38% ankietowanych uznało, że uzyskanie usług jest trudne, natomiast 25% ankietowanych, uznało, że jest łatwe).

Z analizy formularzy badawczych wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby starsze w gminie Żelechów najczęściej korzystały z następujących usług:

- pracy socjalnej
- teleopieki
- dziennych ośrodków wsparcia
- całodobowych stacjonarnych ośrodków wsparcia
- rodzinnych domów pomocy
- mieszkań treningowych i wspomaganych.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gminy Żelechów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób starszych to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa).

VI. Charakterystyka usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w gminie Żelechów w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Według NSP w gminie Żelechów zamieszkiwało 1 008 osób z niepełnosprawnościami.

W 2023 roku niepełnosprawność członka rodziny była powodem, dla którego wsparcie z pomocy społecznej otrzymały 22 rodziny zamieszkujące gminę, w których żyło łącznie 35 osób. Warto również zaznaczyć, że w 2023 roku z tytułu niepełnosprawności przyznano zasiłek okresowy dla 1 osoby w kwocie 776 zł.

W ramach projektów gmina oferuje także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej oraz asystentury osobistej.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Żelechów dobrze wspiera osoby z niepełnosprawnościami (34% beneficjentów usług społecznych, 23% osób niekorzystających z usług społecznych).

Pośród badanych mieszkańców przeważa opinia o tym, że usługi oferowane przez gminę Żelechów dla osób z niepełnosprawnościami są niewystarczające (34% beneficjentów usług społecznych, 35% osób niekorzystających z usług społecznych).

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy Żelechów jest trudne (35% beneficjentów usług społecznych, 27% osób niekorzystających z usług społecznych).

Ankietowani uznali, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby z niepełnosprawnościami najczęściej korzystały z następujących usług:

- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania organizowanych przez gminę
- asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służącego ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- wsparcia w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- działań rehabilitacyjnych.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gminy Żelechów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami.

VII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności w gminie Żelechów w świetle danych zastanych i badań ankietowych

W roku 2023 bezdomność była przyczyną udzielenia pomocy społecznej 4 rodzinom, obejmującym 4 osoby, co stanowi 0,05% populacji.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców zdania na temat oceny wsparcia osób w kryzysie bezdomności przez gminę Żelechów są podzielone. O ile beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że gmina dobrze wspiera osoby bezdomne (37% ankietowanych) niż źle je wspiera (14% ankietowanych), to mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia mają odwrotne zdanie (21% ankietowanych uznało, że źle je wspiera, 20% ankietowanych uznało, że dobrze wspiera).

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców zdanie o wystarczalności usług społecznych oferowanych osobom w kryzysie bezdomności przez gminę Żelechów jest podzielone. O ile beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że są one wystarczające (28% ankietowanych) niż niewystarczające (21% ankietowanych), to mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia mają odwrotne zdanie (23% ankietowanych uznało je za niewystarczające, 13% ankietowanych uznało je za wystarczające).

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności na terenie gminy Żelechów jest trudne (45% beneficjentów usług społecznych, 28% niekorzystających z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że osoby w kryzysie bezdomności z terenu gminy Żelechów w ciągu ostatnich 3 lat najczęściej korzystały z następujących usług:

- punktów pomocy doraźnej
- schronisk dla osób bezdomnych.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gminy Żelechów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności to:

- noclegowanie, ogrzewalnie
- usługi wspierające integrację społeczno-zawodową
- punkty pomocy doraźnej
- praca socjalna.

VIII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Żelechów w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Analiza statystyk OPS w gminie Żelechów wskazuje, że w 2023 roku 44 rodziny były objęte świadczeniami z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ze wsparcia z powodu alkoholizmu korzystały 3 rodziny, w których funkcjonowały 3 osoby.

Na przeciwdziałanie narkomanii gmina przeznaczyła 17 000 zł, a na przeciwdziałanie alkoholizmowi 183 874 zł. W 2023 roku przyznano 4 zasiłki okresowe z tytułu długotrwałej choroby na łączną kwotę 6 728 zł.

Na terenie gminy funkcjonuje placówka wsparcia dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w postaci warsztatu terapii zajęciowej.

Gmina świadczyła specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla 1 osoby z zaburzeniami psychicznymi, na co wydatkowała 14 520 zł.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Żelechów źle wspiera osoby w kryzysie zdrowia psychicznego (21% beneficjentów usług społecznych, 33% niekorzystających z nich).

Uczestniczący w badaniu mieszkańcy stwierdzili, że usługi oferowane osobom w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę Żelechów są niewystarczające (52% beneficjentów usług społecznych, 38% niekorzystających z nich).

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie gminy Żelechów jest trudne (52% beneficjentów usług społecznych, 41% niekorzystających z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej osoby w kryzysie zdrowia psychicznego z terenu gminy Żelechów w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- dziennych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- mieszkań treningowych i wspomaganych
- pracy socjalnej.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gminy Żelechów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego to:

- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

IX. Charakterystyka usług społecznych dla rodzin z dziećmi w gminie Żelechów w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Według danych GUS w 2023 roku, w gminie Żelechów, zamieszkiwało 1 717 osób w wieku przedprodukcyjnym co stanowiło 22,09% mieszkańców gminy. W przypadku wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej rodziny z dziećmi stanowiły 35,19% spośród wszystkich objętych świadczeniami. W tych rodzinach mieszkały łącznie 172 osoby. Rodzin z 1 dzieckiem było 5 i stanowiły 13,16% wszystkich rodzin, rodzin z 2 dziećmi było 13 i stanowiły 34,21% wszystkich rodzin, rodzin z 3 dziećmi było 12 i stanowiły 31,58% wszystkich rodzin, rodzin z 4 dziećmi było 3 i stanowiły 7,89% wszystkich rodzin, rodzin z 5 dziećmi było 3 i stanowiły 7,89% wszystkich rodzin, rodzina z 6 dziećmi była 1 i stanowiła 2,63% wszystkich rodzin, rodzina z 7 i więcej dziećmi była 1 i stanowiła 2,63% wszystkich rodzin. W 2023 roku pomocą społeczną objęto 15 rodzin niepełnych, zamieszkiwanych przez 48 osób.

W 2023 r. w gminie Żelechów nie przyznano świadczenia w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu". Pracą asystenta rodziny objęto 12 rodzin. Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej wyniósł 272 620 zł. W 2023 roku na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wydatkowano 3 760 494 zł.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców zdanie na temat oceny wsparcia rodzin z dziećmi przez gminę Żelechów jest podzielone. O ile beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że gmina dobrze wspiera rodziny z dziećmi (34% ankietowanych) niż źle wspiera (31% ankietowanych), to mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia mają odwrotne zdanie (25% ankietowanych uznało, że dobrze wspiera, natomiast 26% ankietowanych uznało, że źle wspiera).

Wśród uczestników procesu badawczego przeważa opinia o tym, że usługi oferowane rodzinom z dziećmi przez gminę Żelechów są wystarczające (44% beneficjentów usług społecznych, 28% niekorzystających z nich).

Wśród uczestników procesu badawczego przeważa opinia o tym, że uzyskanie usług społecznych dla rodzin z dziećmi na terenie gminy Żelechów jest łatwe (35% beneficjentów usług społecznych, 28% niekorzystających z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej rodziny z dziećmi z terenu gminy Żelechów w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- poradnictwa, warsztatów, terapii
- działań na rzecz rodzin wspierających
- placówek wsparcia dziennego dla dzieci
- pomocy psychologicznej, poradnictwa prawnego.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gminy Żelechów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- poradnictwo, warsztaty, terapie
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci.

X. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Żelechów w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Wszyscy przedstawiciele badanych instytucji w gminie mają wiedzę o rozwoju środowiskowych usług społecznych określanym pojęciem deinstytucjonalizacji.

Jeden z dwóch przedstawicieli badanych instytucji podziela zdanie, że rozwój środowiskowych usług społecznych, czyli deinstytucjonalizacja jest słusznym kierunkiem rozwoju polityki społecznej w Polsce.

Zdaniem pracowników badanych instytucji przede wszystkim pożądanym jest w nich rozwój usług społecznych dla następujących grup odbiorców: osoby starsze oraz rodziny lub osoby sprawujące pieczę zastępczą (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Główne bariery w rozwoju usług społecznych zgłaszane przez przedstawicieli badanych instytucji w stosunku do poszczególnych grup odbiorców w gminie Żelechów to: brak środków finansowych, brak wystarczających zasobów kadrowych oraz brak wystarczających zasobów w zakresie infrastruktury (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Instytucje zgłaszają umiarkowaną gotowość do rozwoju usług społecznych biorąc pod uwagę następujące wymiary:

- wymiar kadrowy (stan i wykształcenie kadr) – raczej niegotowe
- wymiar finansowy (budżet instytucji) – raczej niegotowe
- wymiar infrastrukturalny (budynki) – raczej gotowe.

Przedstawiciele badanych instytucji w gminie Żelechów słyszeli o idei tworzenia Centrum Usług Społecznych i nie mają konkretnego zdania co do ich tworzenia. Jeden z dwóch przedstawicieli instytucji przyznał, że w jego gminie lub powiecie nie funkcjonuje Centrum Usług Społecznych.

Przedstawiciele instytucji przyznali, że w ich gminie lub powiecie działają organizacje pozarządowe, zaś ich doświadczenia we współpracy z nimi są pozytywne.

ROZDZIAŁ I

DIAGNOZA LOKALNYCH ZASOBÓW GMINY ŻELECHÓW W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH W ŚWIETLE ANALIZY DANYCH ZASTANYCH

I. Analiza sytuacji społecznej i demograficznej

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na dzień 31 grudnia 2023 roku liczba mieszkańców gminy Żelechów wyniosła 7 774 osoby. Przyrost naturalny w gminie jest dodatni i kształtuje się na poziomie 7 osób. W 2023 roku saldo migracyjne jest ujemne i wynosi -50 osób. W strukturze demograficznej przeważały kobiety, które stanowiły 50,19% liczby mieszkańców.

Tabela 1. Sytuacja demograficzna w gminie Żelechów w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba ludności	7 774	7 536	11 658
Gęstość zaludnienia	88,9	137,20	234,9
Przyrost naturalny	7	5	-30
Saldo migracji	-50	-13	31
Kobiety na 100 mężczyzn	101	100	101
Liczba i % osób w wieku przedprodukcyjnym	1 717, 22,09%	1 654, 21,62%	2 341, 19,79%
w tym K	851	806	1 139
w tym M	866	847	1 202
Liczba i % osób w wieku produkcyjnym	4 417, 56,82%	4 336, 57,82%	6 753, 58,08%
w tym K	1 968	1 989	3 589
w tym M	2 449	2 346	3 164
Liczba i % osób 65+	1 640, 21,10%	1 546, 20,57%	2 564, 22,13%
w tym K	1 083	1 002	1 672
w tym M	557	543	892

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych GUS.

Na każde 100 osób w wieku produkcyjnym w 2023 roku przypadało 37 osób w wieku poprodukcyjnym. Inne wskaźniki obciążenia demograficznego dla gminy w 2023 roku obejmowały:

- liczbę 76 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
- wartość 95,5 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym
- współczynnik obciążenia demograficznego osób starszych wyniósł 27%
- odsetek osób w wieku 65 lat i więcej wynosił 21,1%, w tym dla kobiet 13,93%, a dla mężczyzn 7,16%.

Tabela 2. Sytuacja gospodarcza w gminie Żelechów w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Dochody gminy per capita	5 332,41 zł	6 957,75 zł	7 388,45 zł
Dochody własne per capita	1 958,39 zł	2 202,81 zł	2 813,98 zł
Podmioty w REGON/1000 mieszk.	93	82,14	99

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych GUS.

Tabela 2 ukazuje podstawowe wskaźniki charakteryzujące sytuację gospodarczą gminy Żelechów w 2023 roku. W zestawieniu uwzględniono dochody gminy per capita, dochody własne per capita oraz liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dla lepszego zobrazowania pozycji gminy, wartości te porównano ze średnimi wynikami dla powiatu oraz województwa mazowieckiego (bez Warszawy). Z przedstawionych danych wynikało, że dochody gminy per capita były niższe od średniej powiatowej i wojewódzkiej. Natomiast liczba zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych była wyższa od wskaźnika dla powiatu i niższa od średniej dla województwa.

Tabela 3. Kapitał społeczny w gminie Żelechów w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba organizacji pozarządowych	20	19,5	38
NGO/ 1000 mieszk.	2,57	2,61	3,38
Frekwencja w wyborach samorządowych	61,60%	58,50%	58,92%
Frekwencja w wyborach parlamentarnych	74,79%	77,28%	73,86%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie NGO.pl oraz Państwowej Komisji Wyborczej.

Tabela 3 przedstawia wybrane wskaźniki społeczne dotyczące gminy Żelechów w 2023 roku, w porównaniu do średnich wartości dla powiatu oraz województwa mazowieckiego (bez Warszawy). Analiza obejmuje liczbę organizacji pozarządowych (NGO) oraz ich liczbę w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dodatkowo zestawiono frekwencję w wyborach samorządowych i parlamentarnych, co pozwala na ocenę poziomu zaangażowania obywatelskiego mieszkańców gminy w stosunku do szerszego kontekstu regionalnego. W przypadku wskaźników dotyczących NGO były one niższe od średniej w powiecie i województwie. Natomiast w zakresie aktywności obywatelskiej (frekwencji wyborczej) wartość wskaźnika wyborów parlamentarnych była niższa

od średniej powiatowej i wyższa od średniej wojewódzkiej. W wyborach samorządowych wartość wskaźników była wyższa od średniej powiatowej i wojewódzkiej.

II. Analiza lokalnych zasobów usług społecznych

W gminie Żelechów funkcjonowała jednostka organizacyjna pomocy społecznej tj. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Tabela 4. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie gminy Żelechów

Nazwa	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Koszty utrzymania	Sposób finansowania
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Rynek 1, 08-430 Żelechów	Urząd gminy	9	2 453 094 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS.

Zapewniał on szeroki zakres usług i świadczeń, działając na rzecz osób i rodzin wymagających pomocy. W tabeli 4 przedstawiono szczegółowe dane dotyczące lokalizacji, organizacji pracy, liczby pracowników, kosztów utrzymania oraz źródeł finansowania tej jednostki.

Tabela 5. Podmioty ekonomii społecznej na terenie gminy Żelechów

Typ Podmiotu Ekonomii Społecznej	Liczba Podmiotów
Organizacje pozarządowe	20
Koła Gospodyń Wiejskich	9
Spółdzielnia socjalna	0
Zakład Aktywności Zawodowej	0
Centrum Integracji Społecznej	0
Klub integracji Społecznej	0
Warsztaty Terapii Zajęciowej	1

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator.

W gminie Żelechów funkcjonowały podmioty ekonomii społecznej, które wspierały lokalną społeczność i rozwój inicjatyw społeczno-gospodarczych. Dominowały organizacje pozarządowe, których liczba wynosiła 20, co stanowiło największą grupę w tej kategorii. Wśród nich działało także 9 Kół Gospodyń Wiejskich, angażujących się w aktywność społeczną i kulturalną. Na terenie gminy funkcjonował także warsztat terapii zajęciowej.

Tabela 6. Organizacje pozarządowe na terenie gminy Żelechów

Rodzaj działalności NGO	Liczba NGO
Sport	4
Kultura	0
Edukacja	0
Zdrowie	0
Pomoc społeczna	1
Bezpieczeństwo	12
Rozwój lokalny	0
Ekologia	0
Demokracja	0

Rodzaj działalności NGO	Liczba NGO
Wsparcie organizacji pozarządowych	0
Rynek pracy	1
Działalność międzynarodowa	0
Nauka i technika	0
Branżowe	0
Religia	0
Suma	18

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych <https://spis.ngo.pl/mazowieckie-zelechow-140314?cat%5B2386%5D=2387&cat%5B2898%5D=2899> i zestawienia udostępnionego przez Stowarzyszenie Klon/Jawor [dostęp 1.12.2024].

W gminie Żelechów w 2024 roku było łącznie zarejestrowanych 20 organizacji pozarządowych. Spośród nich rodzaj swojej działalności wskazało 18 (jedna organizacja mogła wskazać kilka działalności, lub nie musiała wskazać wcale). W tabeli 6 przedstawiono je w podziale na rodzaj prowadzonej działalności. Z zawartych powyżej danych wynika, że dominującym rodzajem organizacji pozarządowych na terenie gminy były te o charakterze bezpieczeństwa i sportowym.

Tabela 7. Podmioty niepomocowe na terenie gminy Żelechów

Nazwa podmiotu niepomocowego	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Sposób finansowania	Świadczone usługi
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Żelechowie	ul. Traugutta 5, 08-430 Żelechów	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, edukacyjne
Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Żelechowie	ul. Rynek 19 08-430 Żelechów	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, edukacyjne, czytelnicze
Placówki służby zdrowia ¹	Gmina Żelechów	Urząd gminy, podmiot prywatny	Brak danych	Budżet samorządowy, NFZ	Usługi medyczne
Hala Sportowa	ul. Ogrodowa 3, 08-430 Żelechów	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi sportowe, rekreacyjne

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych Urzędu gminy Żelechów. Więcej informacji na stronie gminy pod adresem: <https://zelechow.pl/> [Dostęp: 18.12.2024]

W tabeli 7 zawarto zestawienie informacji dotyczących podmiotów niepomocowych funkcjonujących na terenie gminy Żelechów. Zestawienie obejmuje nazwę i lokalizację podmiotów, organ prowadzący, liczbę pracowników (jeśli dane są dostępne), źródła finansowania oraz rodzaje świadczonych usług. Przedstawione podmioty realizują różnorodne zadania w zakresie kultury, sportu, edukacji oraz ochrony zdrowia, wspierając rozwój społeczności lokalnej. Z przedstawionych powyżej danych wynika, że na terenie gminy funkcjonowały następujące placówki niepomocowe: ośrodek kultury, biblioteka, placówki służby zdrowia, hala sportowa.

¹Szczegółowe informacje na temat placówek służby zdrowia na terenie gminy Żelechów można znaleźć pod linkiem: <https://lekarzebezkolejki.pl/placowki/zelechow-4/mazowieckie>

III. Analiza świadczonych usług społecznych

1. Pomoc społeczna

Poniższa tabela 8 przedstawia zestawienie danych dotyczących liczby osób i rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej w gminie Żelechów w 2023 roku w porównaniu ze średnimi wartościami dla powiatu i województwa. Dane obejmują zarówno świadczenia pieniężne, jak i niepieniężne, z uwzględnieniem struktury wiekowej beneficjentów. Dodatkowo zaprezentowano liczbę kobiet, mężczyzn oraz rodzin korzystających ze świadczeń, a także liczbę osób w tych rodzinach.

Tabela 8 Osoby korzystające z pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w 2023 roku.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	149	176	265
- świadczenia pieniężne	131	108	154
- świadczenia niepieniężne	26	93	131
Liczba rodzin	89	109	260
Liczba osób w rodzinach	214	282	553

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS Żelechów (MRiPS-03R).

Tabela 9 Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w 2023 roku w podziale na wiek i płeć.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
- w wieku 0-17	20,13%	43,13%	40,32%
- w wieku produkcyjnym	61,08%	42,93%	42,21%
- w wieku poprodukcyjnym	18,79%	13,94%	17,47%
Liczba kobiet, którym przyznano świadczenia	70,47%	53,90%	49,13%
Liczba mężczyzn, którym przyznano świadczenia	29,531%	46,10%	50,87%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS Żelechów (OZPS).

Struktura pomocy społecznej udzielanej przez OPS w gminie Żelechów wskazuje, że dominującą formą wsparcia były świadczenia pieniężne. W 2023 r. ze świadczeń w formie pieniężnej skorzystało 131 osób. W tym samym okresie świadczenia w formie niepieniężnej otrzymało 26 osób. W ramach struktury otrzymanych świadczeń pomocy społecznej pomoc uzyskiwały w przeważającej części kobiety i osoby w wieku produkcyjnym.

Tabela 10 Powody przyznawania pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w gminie Żelechów w 2023 roku.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	% rodzin korzystających z pomocy społecznej	% mieszkańców gminy
Ubóstwo	46	108	51,69%	1,39%
Sieroctwo	0	0	0%	0%
Bezdomność	4	4	4,49%	0,05%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	39	7,87%	0,5%

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	% rodzin korzystających z pomocy społecznej	% mieszkańców gminy
- w tym wielodzietność	5	33	5,62%	0,42%
Bezrobocie	20	46	22,47%	0,59%
Niepełnosprawność	22	35	24,72%	0,45%
Długotrwała lub ciężka choroba	44	77	49,44%	0,99%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	6	32	6,74%	0,41%
- w tym rodziny niepełne	2	5	2,25%	0,06%
- w tym rodziny wielodzietne	3	23	3,37%	0,30%
Przemoc domowa	1	4	1,12%	0,05%
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0%	0%
Alkoholizm	3	3	3,37%	0,04%
Narkomania	0	0	0%	0%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0%	0%
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	0	0	0%	0%
Zdarzenie losowe	2	2	2,25%	0,03
Sytuacja kryzysowa	0	0	0%	0%
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0%	0%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS.

Zgodnie z artykułem 7 ustawy o pomocy społecznej², pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy domowej, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wśród powodów przyznawania pomocy przez OPS w gminie Żelechów w 2023 roku należy wymienić następujące:

- ubóstwo dotknęło 46 rodzin
- długotrwałą lub ciężką chorobę, która dotyczyła 44 rodzin
- niepełnosprawność wystąpiła u 22 rodzin
- bezrobocie dotknęło 20 rodzin
- potrzeba ochrony macierzyństwa dotyczyła 7 rodzin, w tym rodzin wielodzietnych, których było 5
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego dotyczyła 6 rodzin, w tym 2 rodziny niepełne oraz 3 rodziny wielodzietne

² Tekst jednolity Dz.U. z 2024 poz. 1283

- bezdomność dotknęła 4 rodzin
- alkoholizm wystąpił u 3 rodzin
- zdarzenia losowe dotknęły 2 rodziny
- w związku z przemocą domową, wsparcie otrzymała 1 rodzina
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi oraz klęska żywiołowa lub ekologiczna, sytuacja kryzysowa, trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, narkomania, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy, sieroctwo nie były przyczyną przyznania wsparcia z pomocy społecznej.

W 2023 roku zasiłki stałe przyznano łącznie 22 osobom na łączną kwotę 124 029 zł. Z tego:

- zasiłki stałe dla osób samotnie gospodarujących otrzymało 20 osób na sumę 115 616 zł
- zasiłki stałe dla osób w rodzinie przyznano 3 osobom na kwotę 8 413 zł.

W 2023 roku zasiłki okresowe przyznano 14 osobom na łączną kwotę 28 816 zł. Z tego:

- z tytułu bezrobocia udzielono 9 zasiłków o wartości 17 760 zł
- z tytułu długotrwałej choroby przyznano 4 zasiłki na łączną kwotę 6 728 zł
- z tytułu niepełnosprawności udzielono 1 zasiłek na sumę 776 zł.

W 2023 roku gmina Żelechów udzieliła wsparcia w różnych formach. Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych ze zdarzeniami losowymi otrzymała 1 osoba, na co przeznaczono łącznie 2 500 złotych. Ponadto sprawienie pogrzebu zostało zrealizowane w formie 1 świadczenia o łącznej wartości 3 100 zł. Inne zasiłki celowe i świadczenia w naturze przyznano 113 osobom na łączną kwotę 113 370 zł.

W 2023 roku gmina Żelechów udzieliła wsparcia w postaci dodatku mieszkaniowego 5 gospodarstwom domowym na łączną kwotę 13 635 zł. Gmina posiadała w 2023 roku środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w wysokości 6 677 404 zł, w tym w budżecie OPS 2 453 094 zł.

2. Zasoby instytucjonalne

W 2023 roku gmina Żelechów dysponowała 63 mieszkaniami komunalnymi, w tym 3 mieszkaniami socjalnymi. W ciągu roku złożono 8 wniosków o przyznanie mieszkania komunalnego, a na mieszkanie socjalne oczekiwały 4 osoby.

Na terenie gminy nie funkcjonuje dom pomocy społecznej prowadzony przez gminę. Mieszkańcy gminy, którzy wymagają umieszczenia w takiej placówce, są kierowani do instytucji prowadzonych przez powiat. W 2023 roku takich osób było 19, a za ich pobyt w domu pomocy społecznej gmina poniosła koszty w wysokości 792 112 złotych.

3. Praca socjalna

W 2023 roku w gminie Żelechów przeprowadzono 197 wywiadów środowiskowych, które objęły 108 rodzin, liczących łącznie 267 osób. Praca socjalna została skierowana do 108 rodzin,

w których znajdowało się łącznie 267 osób. W tym samym roku zawarto 1 kontrakt socjalny, który objął łącznie 1 osobę.

4. Zasoby i usługi wspierające osoby starsze

Na terenie gminy liczba osób starszych wynosi 1 640, co stanowi 21,1% ogółu mieszkańców. Pomocą społeczną objęte zostały 24 rodziny spośród osób starszych, z czego 15 z nich było jednoosobowych. W sumie udzielone wsparcie dotyczyło 42 członków tych rodzin, co stanowi 0,54% ogółu mieszkańców gminy.

W gminie Żelechów usługi opiekuńcze świadczone dla 19 osób na łączną kwotę 257 514 zł.

5. Zasoby i usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami

Według NSP w gminie Żelechów zamieszkiwało 1 008 osób z niepełnosprawnościami. W 2023 roku niepełnosprawność członka rodziny była powodem, dla którego wsparcie z pomocy społecznej otrzymały 22 rodziny, w których żyło łącznie 35 osób. Warto również zauważyć, że w 2023 roku z tytułu niepełnosprawności przyznano okresowy zasiłek dla 1 osoby w kwocie 776 zł.

W ramach projektów gmina oferuje także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej oraz asystentury osobistej.

6. Zasoby i usługi wspierające osoby w kryzysie bezdomności

W 2023 roku bezdomność była przyczyną udzielenia pomocy społecznej 4 rodzinom, obejmującym 4 osoby, co stanowi 0,05% populacji. Gmina udzieliła 5 świadczeń schronienia na łączną kwotę 52 152 zł.

7. Zasoby i usługi wspierające osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

Analiza statystyk OPS w gminie Żelechów wskazuje, że w 2023 roku 44 rodziny były objęte świadczeniami z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ze wsparcia z powodu alkoholizmu korzystało w 2023 roku 3 rodziny, w których funkcjonowały 3 osoby.

Na przeciwdziałanie narkomanii gmina przeznaczyła 17 000 zł, a w przypadku przeciwdziałania alkoholizmowi 183 874 złotych. W 2023 roku przyznano 4 zasiłki okresowe z tytułu długotrwałej choroby na łączną kwotę 6 728 zł.

Na terenie gminy funkcjonuje placówka wsparcia dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w postaci warsztatu terapii zajęciowej,

Gmina świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Usługi te świadczone były dla 1 osoby, na co wydatkowano 14 520 zł.

8. Zasoby i usługi wspierające rodzinę i dzieci w tym dzieci z niepełnosprawnościami

Według danych GUS w 2023 roku, w gminie Żelechów, zamieszkiwało 1 717 osób w wieku przedprodukcyjnym co stanowiło 22,09% mieszkańców gminy. W przypadku wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej rodziny z dziećmi stanowiły 35,19% spośród wszystkich objętych świadczeniami. W tych rodzinach mieszkało łącznie 172 osoby. Rodzin z 1 dzieckiem było 5 i stanowiły 13,16% wszystkich rodzin, rodzin z 2 dziećmi było 13 i stanowiły 34,21% wszystkich rodzin, rodzin z 3 dziećmi było 12 i stanowiły 31,58% wszystkich rodzin, rodzin z 4 dziećmi było 3 i stanowiły 7,89% wszystkich rodzin, rodzin z 5 dziećmi było 3 i stanowiły 7,89% wszystkich rodzin, rodzina z 6 dziećmi była 1 i stanowiła 2,63% wszystkich rodzin, rodzina z 7 i więcej dziećmi była 1 i stanowiła 2,63% wszystkich rodzin. W 2023 roku pomocą społeczną objęto 15 rodzin niepełnych, zamieszkiwanych przez 48 osób.

W 2023 r. w gminie Żelechów nie przyznano świadczenia przyznawanego w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu". Pracą asystenta rodziny objęto 12 rodzin. Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej w 2023 roku wyniósł 272 620 zł. Na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego w roku 2023 wydatkowano 3 760 494 zł.

ROZDZIAŁ II

DIAGNOZA USŁUG SPOŁECZNYCH – WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO MIESZKAŃCÓW GMINY ŻELECHÓW

I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej

1. Metodologia badania

Na potrzeby niniejszej diagnozy zostało przeprowadzone przez firmy IBC oraz CBM Indicator we współpracy z MCPS **badanie mieszkańców** gmin i powiatów w zakresie świadczonych usług społecznych w województwie mazowieckim. Badanie miało charakter ilościowy i zostało przeprowadzone w styczniu i lutym 2025 roku za pomocą kwestionariusza ankietowego skierowanego do mieszkańców korzystających i niekorzystających z usług społecznych. W badaniu zostało zastosowane podejście mieszane (mixed mode) obejmujące trzy techniki zbierania danych: CAWI (ankieta online), CATI (wywiady telefoniczne) oraz CAPI (wywiady bezpośrednie). **Wielkość próby dla mieszkańców gminy Żelechów wyniosła 90 ankietowanych** (część pytań ze względu na ich tematykę została zadana mniejszej, dedykowanej grupie mieszkańców).

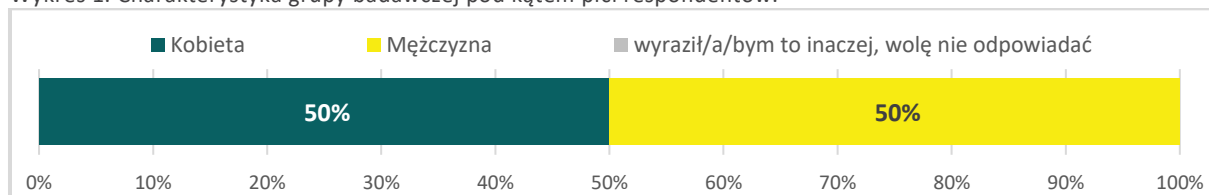
W badaniu mieszkańców gminy wyodrębniono dwie grupy: **beneficjentów usług społecznych** oraz **mieszkańców niekorzystających z usług społecznych**. Do grona beneficjentów zostały zaliczone osoby należące do pięciu podgrup i korzystające w ciągu ostatnich 3 lat z dedykowanych im usług społecznych:

- osoby starsze
- osoby z niepełnosprawnościami (w tym dzieci)
- osoby w kryzysie bezdomności
- osoby z problemami zdrowia psychicznego
- rodziny z dziećmi.

2. Charakterystyka grupy badawczej

Poniżej prezentujemy charakterystykę grupy badawczej w zakresie następujących zmiennych: płci, wieku, wykształcenia, sytuacji zawodowej, sytuacji materialnej respondentów. Grupa ta uczestniczyła w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Żelechów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla pięciu grup beneficjentów.

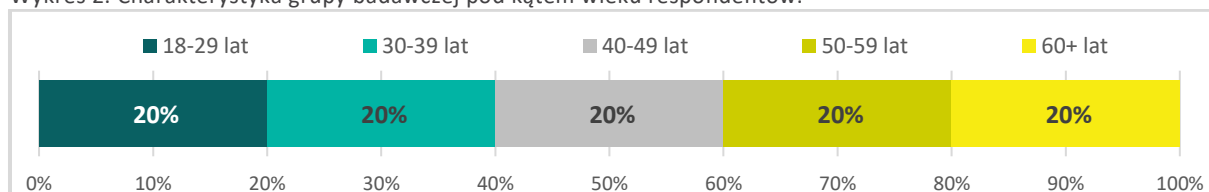
Wykres 1. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem płci respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przedmiotowym badaniu udział kobiet i mężczyzn był równy (każda z grup stanowiła 50% ogółu badanych).

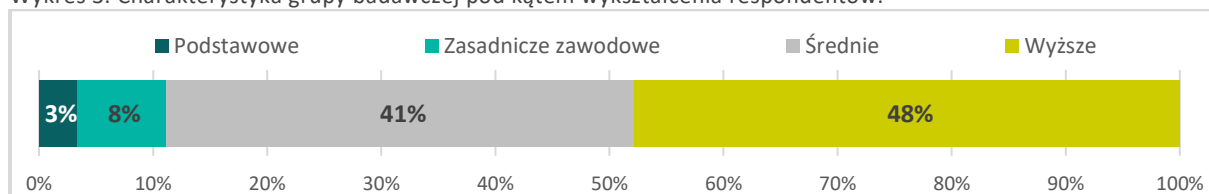
Wykres 2. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wieku respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku wieku respondentów nie odnotowano jednej dominującej grupy respondentów. W każdej z badanych grup wiekowych odnotowano około 20% ankietowanych.

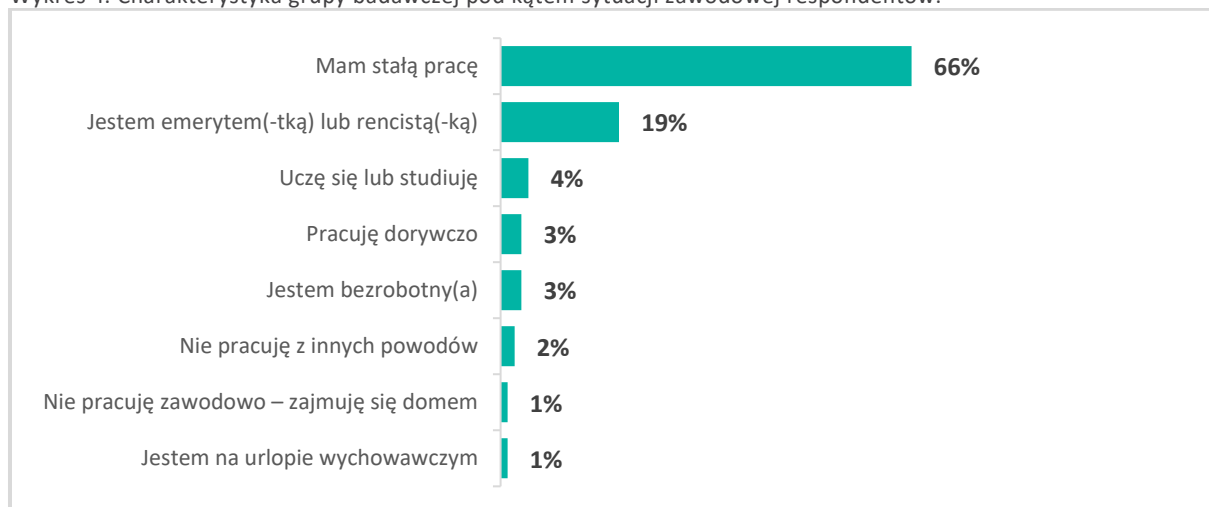
Wykres 3. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wykształcenia respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Analiza ankiet badawczych wykazała, że w przypadku wykształcenia respondentów dominującymi grupami były osoby z wykształceniem wyższym (48% badanych) i średnim (41% badanych).

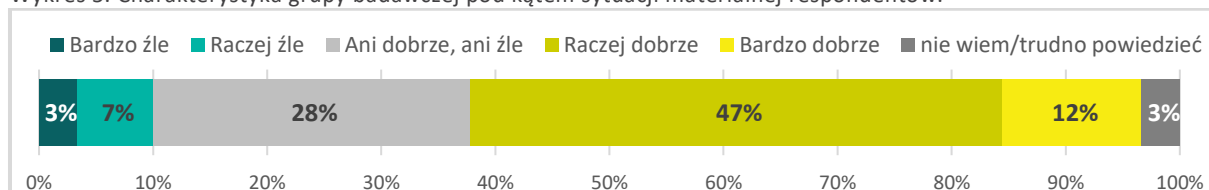
Wykres 4. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Jeżeli chodzi o charakterystykę grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów przeważającą grupą były osoby posiadające stałą pracę (66% badanych).

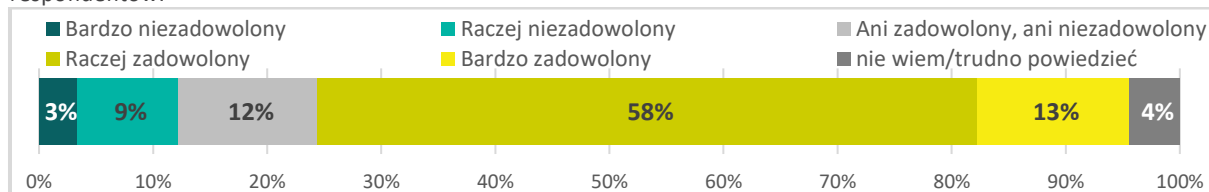
Wykres 5. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji materialnej respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Respondenci określili w przeważającej części swoją sytuację materialną jako raczej dobrą (47% badanych) oraz ani dobrą, ani złą (28% badanych).

Wykres 6. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem stopnia zadowolenia zamieszkiwania na terenie gminy przez respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

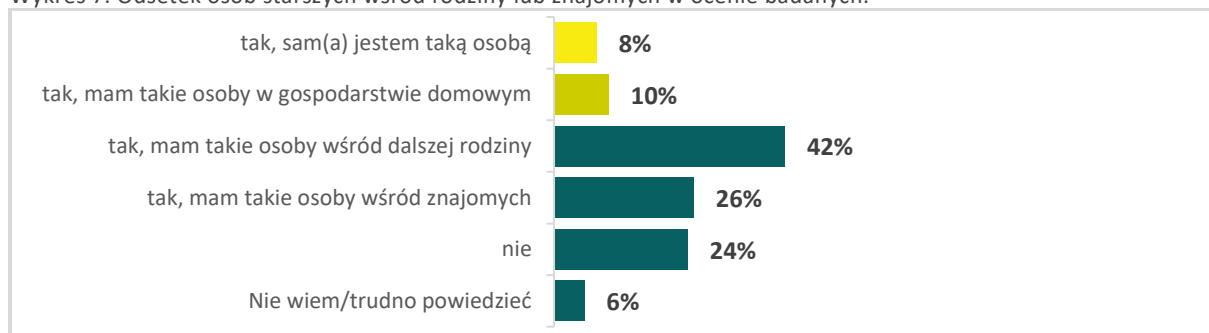
Ankietowani biorący udział w badaniu wyrazili opinię, że są raczej zadowoleni (58% badanych) oraz bardzo zadowoleni (13% badanych) z zamieszkiwania na terenie gminy Żelechów.

II. Opinie o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie w pięciu grupach beneficjentów

1. Usługi społeczne dla osób starszych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Żelechów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób starszych.

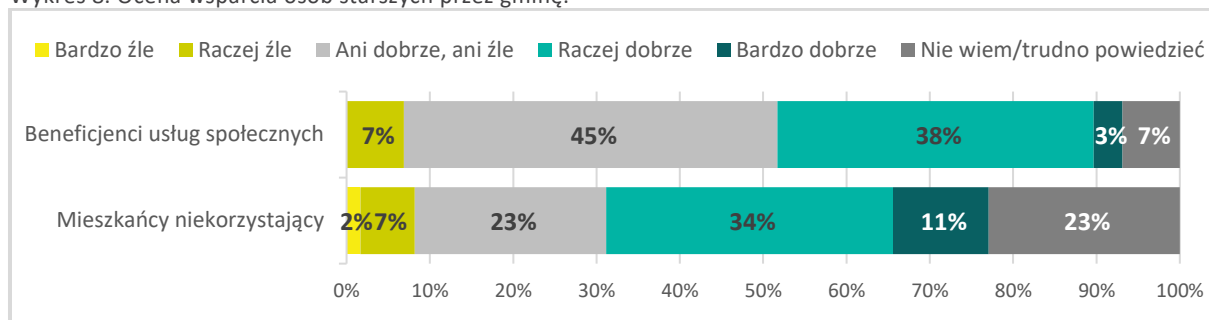
Wykres 7. Odsetek osób starszych wśród rodziny lub znajomych w ocenie badanych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Żelechów 8% stanowiły osoby starsze, dodatkowo 10% badanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym, natomiast 42% ankietowanych ma takie osoby wśród dalszej rodziny a 26% wśród znajomych.

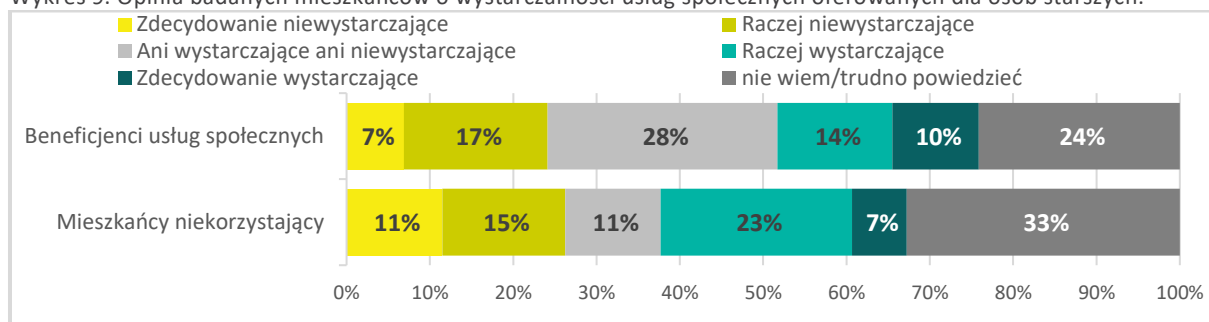
Wykres 8. Ocena wsparcia osób starszych przez gminę.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Żelechów dobrze wspiera osoby starsze (41% beneficjentów usług społecznych, 45% niekorzystających z nich).

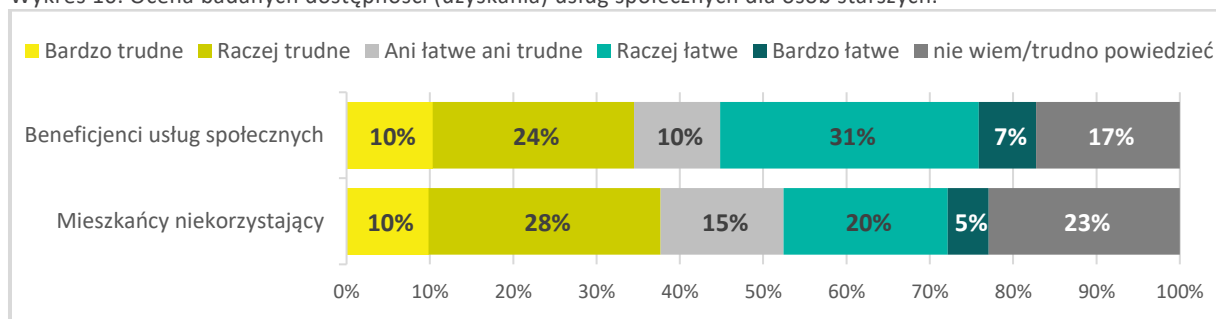
Wykres 9. Opinia badanych mieszkańców o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób starszych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Opinia o tym, czy usługi oferowane przez gminę Żelechów osobom starszym są wystarczające, jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych równie często uznają, że usługi są wystarczające, jak i niewystarczające (po 24% ankietowanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia, częściej uważają, że usługi te są wystarczające (30% ankietowanych) aniżeli niewystarczające (26% ankietowanych).

Wykres 10. Ocena badanych dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób starszych.

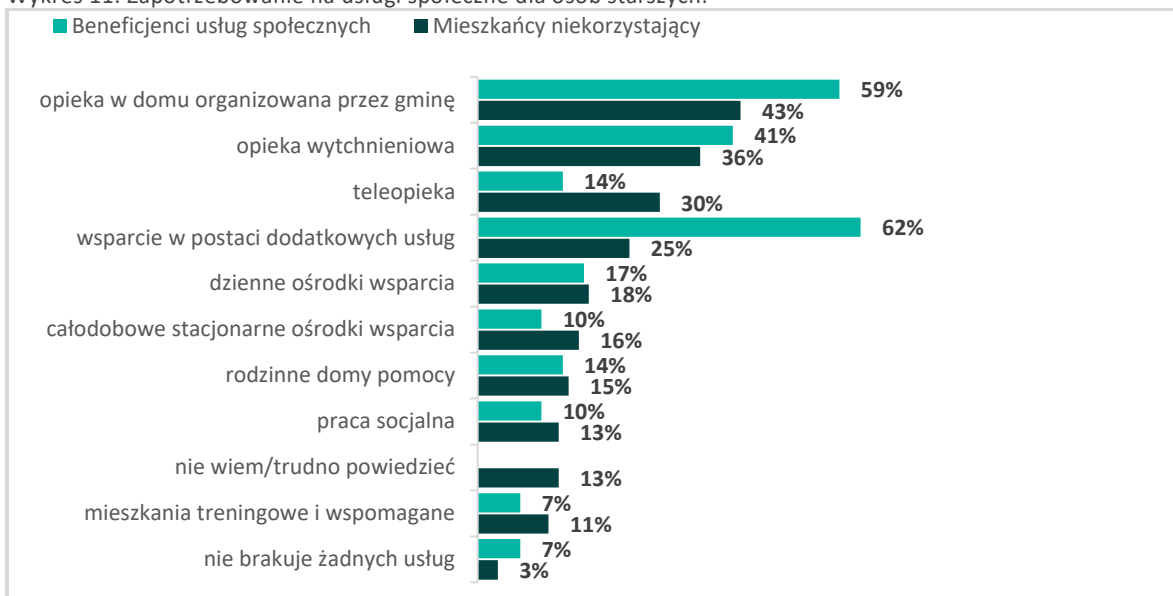

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Opinia o tym, czy uzyskanie usług społecznych dla osób starszych na terenie gminy Żelechów jest trudne jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że uzyskanie usług jest

łatwe (38% ankietowanych) niż jest trudne (34% ankietowanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia mają odwrotne zdanie (38% ankietowanych uznało, że jest trudne, 25% ankietowanych uznało, że jest łatwe).

Wykres 11. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób starszych.

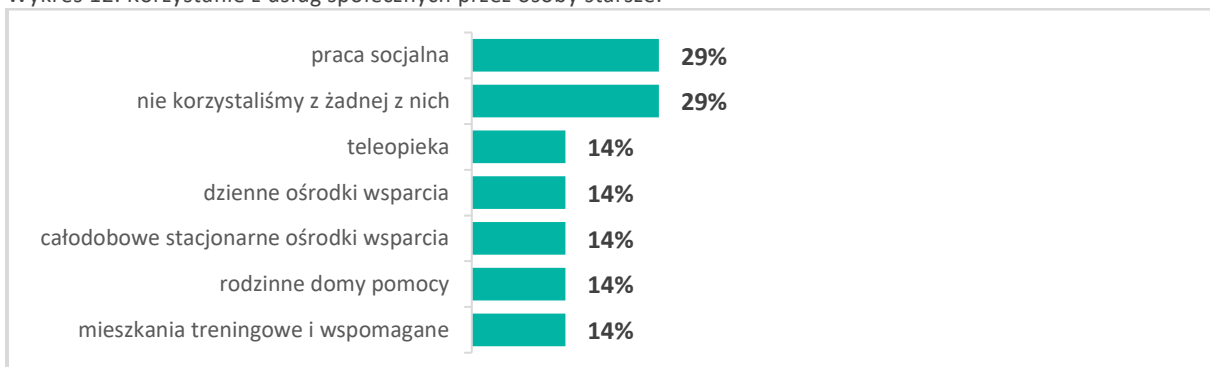

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Żelechów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób starszych to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa).

Wykres 12. Korzystanie z usług społecznych przez osoby starsze.

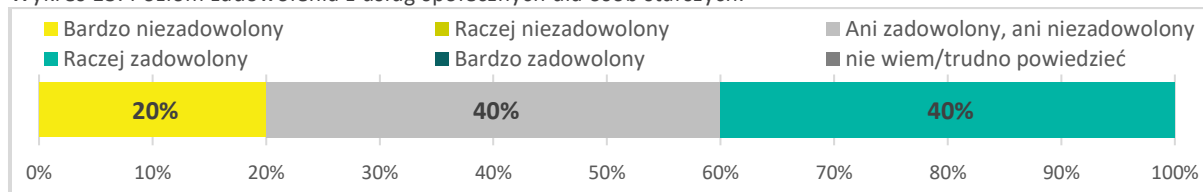
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy formularzy badawczych wynika, że w gminie Żelechów w ciągu ostatnich 3 lat osoby starsze najczęściej korzystały z następujących usług:

- pracy socjalnej
- teleopieki

- dziennych ośrodków wsparcia
- całodobowych stacjonarnych ośrodków wsparcia
- rodzinnych domów pomocy
- mieszkań treningowych i wspomaganych.

Wykres 13. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób starszych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Mieszkańcy gminy Żelechów korzystający z usług społecznych są z nich zadowoleni (40% zadowolonych, 20% niezadowolonych).

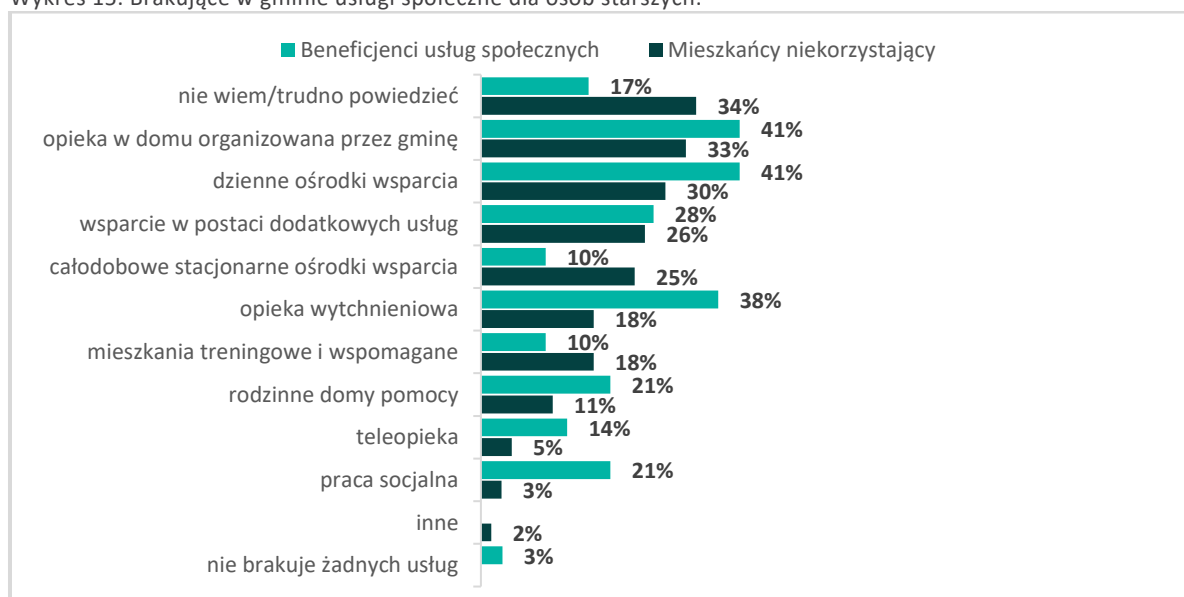
Wykres 14. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby starsze.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby starsze, które nie były objęte usługami społecznymi, jako przyczynę niekorzystania z nich wskazywały głównie, że: radzą sobie samodzielnie (63% ankietowanych), w gminie brak jest informacji o takich usługach (25% ankietowanych), cena tych usług jest za wysoka (25% ankietowanych).

Wykres 15. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób starszych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

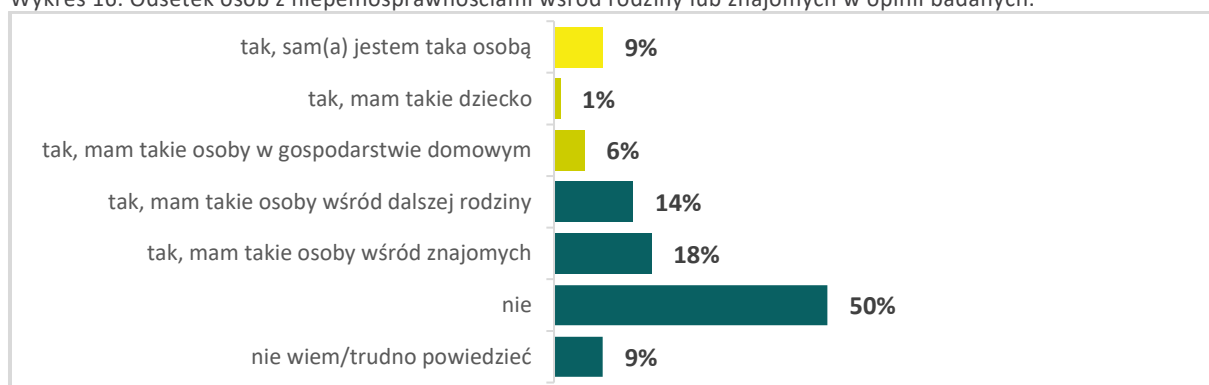
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakujące usługi społeczne dla osób starszych to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- dzienne ośrodki wsparcia
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa).

2. Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami (w tym dzieci)

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Żelechów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób z niepełnosprawnościami.

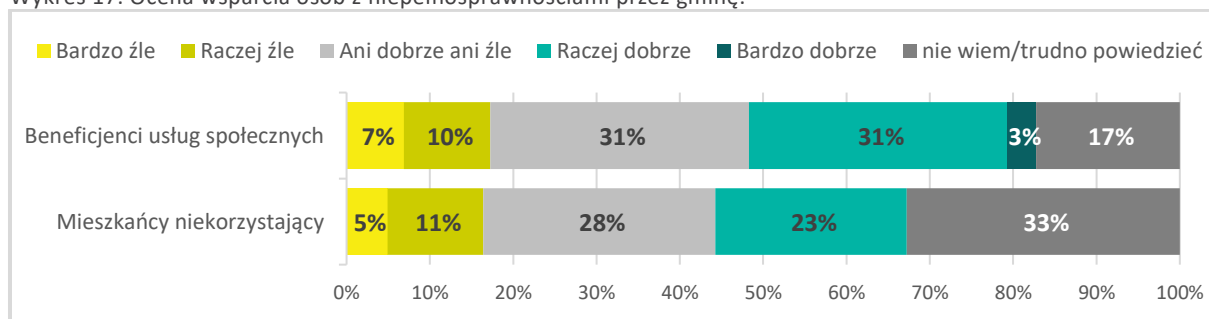
Wykres 16. Odsetek osób z niepełnosprawnościami wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Żelechów 9% stanowiły os. z niepełnosprawnościami. Dodatkowo 1% przyznało, że jest rodzicem dziecka z niepełnosprawnością, 6% ankietowanych ma takie osoby w gospodarstwie domowym natomiast 18% badanych ma takie osoby wśród znajomych.

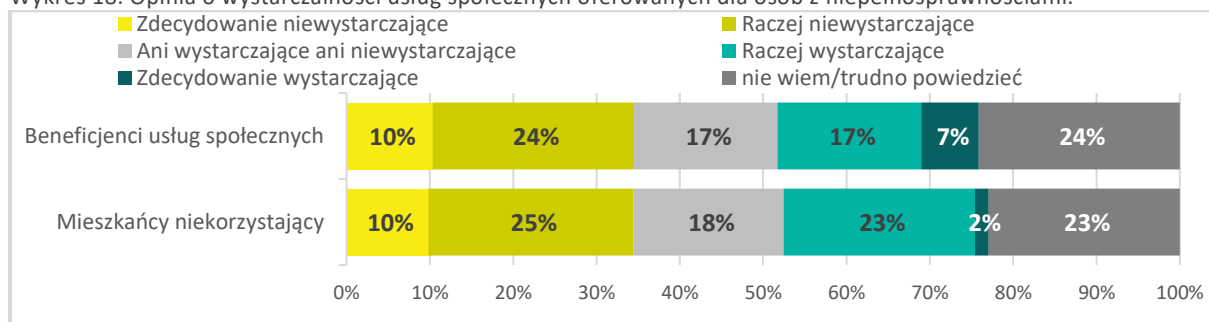
Wykres 17. Ocena wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminę.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Żelechów dobrze wspiera osoby z niepełnosprawnościami (34% beneficjentów usług społecznych, 23% niekorzystający z usług społecznych).

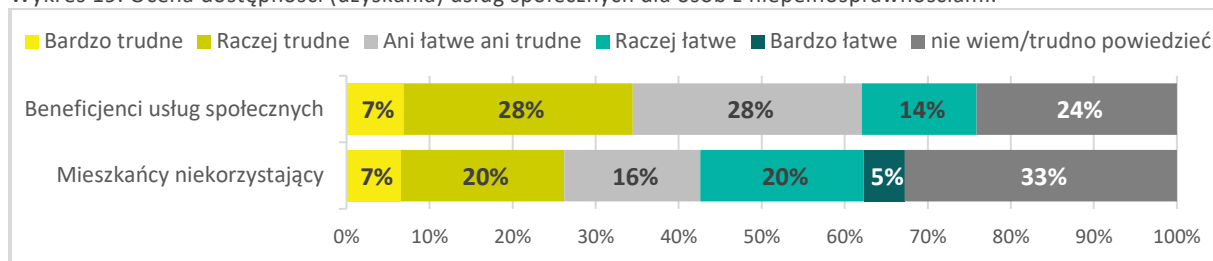
Wykres 18. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród badanych mieszkańców przeważa opinia o tym, że usługi oferowane przez gminę Żelechów dla osób z niepełnosprawnościami są niewystarczające (34% beneficjentów usług społecznych, 35% niekorzystających z usług społecznych).

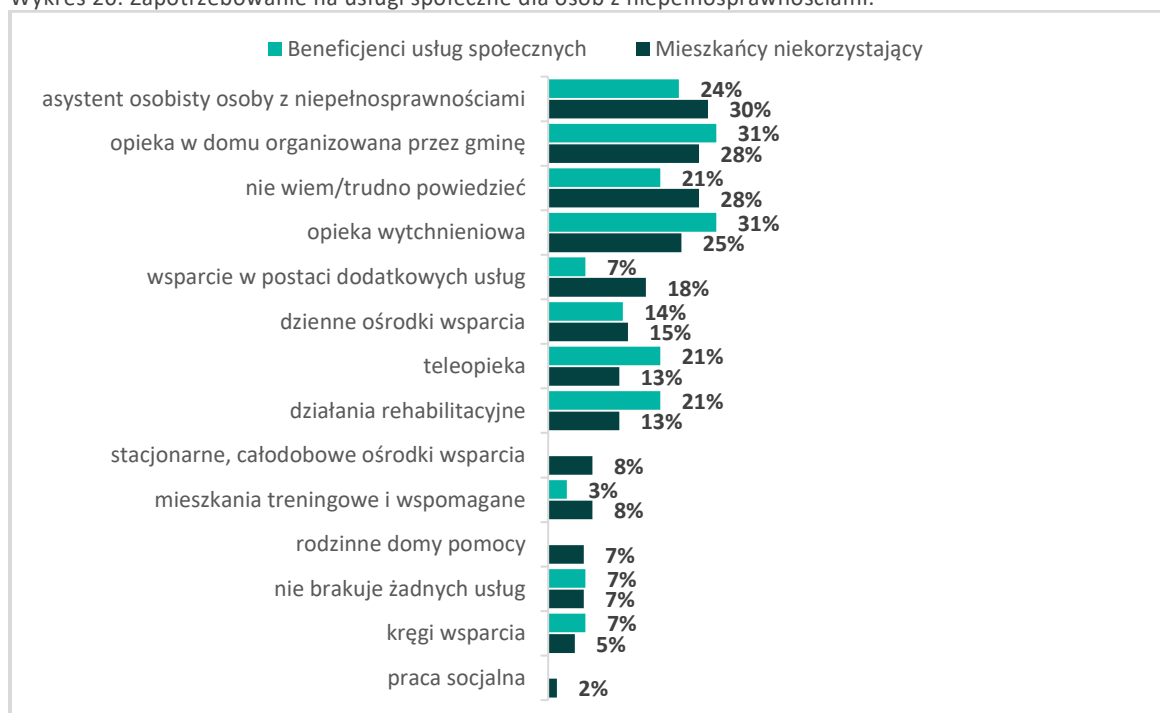
Wykres 19. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy Żelechów jest trudne (35% beneficjentów usług społecznych, 27% niekorzystających z usług społecznych).

Wykres 20. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami.

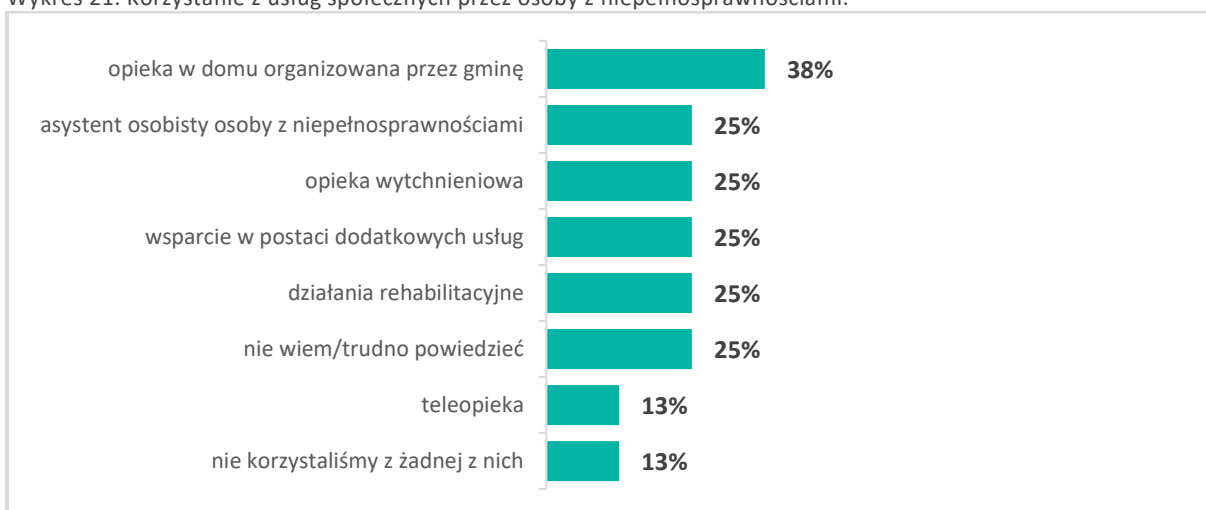

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Żelechów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami.

Wykres 21. Korzystanie z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.

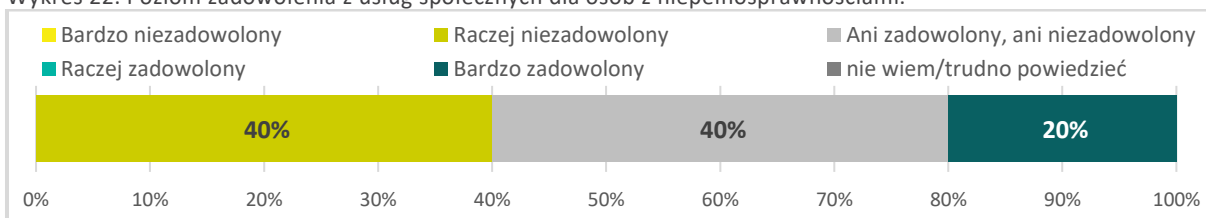

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani uznali, że osoby z niepełnosprawnościami w ciągu ostatnich 3 lat najczęściej korzystały z następujących usług:

- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania organizowanych przez gminę
- asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służącego ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- wsparcia w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- działań rehabilitacyjnych.

Wykres 22. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani mieszkańcy gminy Żelechów, korzystający z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami stwierdzili, że w większości są z nich niezadowoleni (40% raczej niezadowolonych do 20% bardzo zadowolonych).

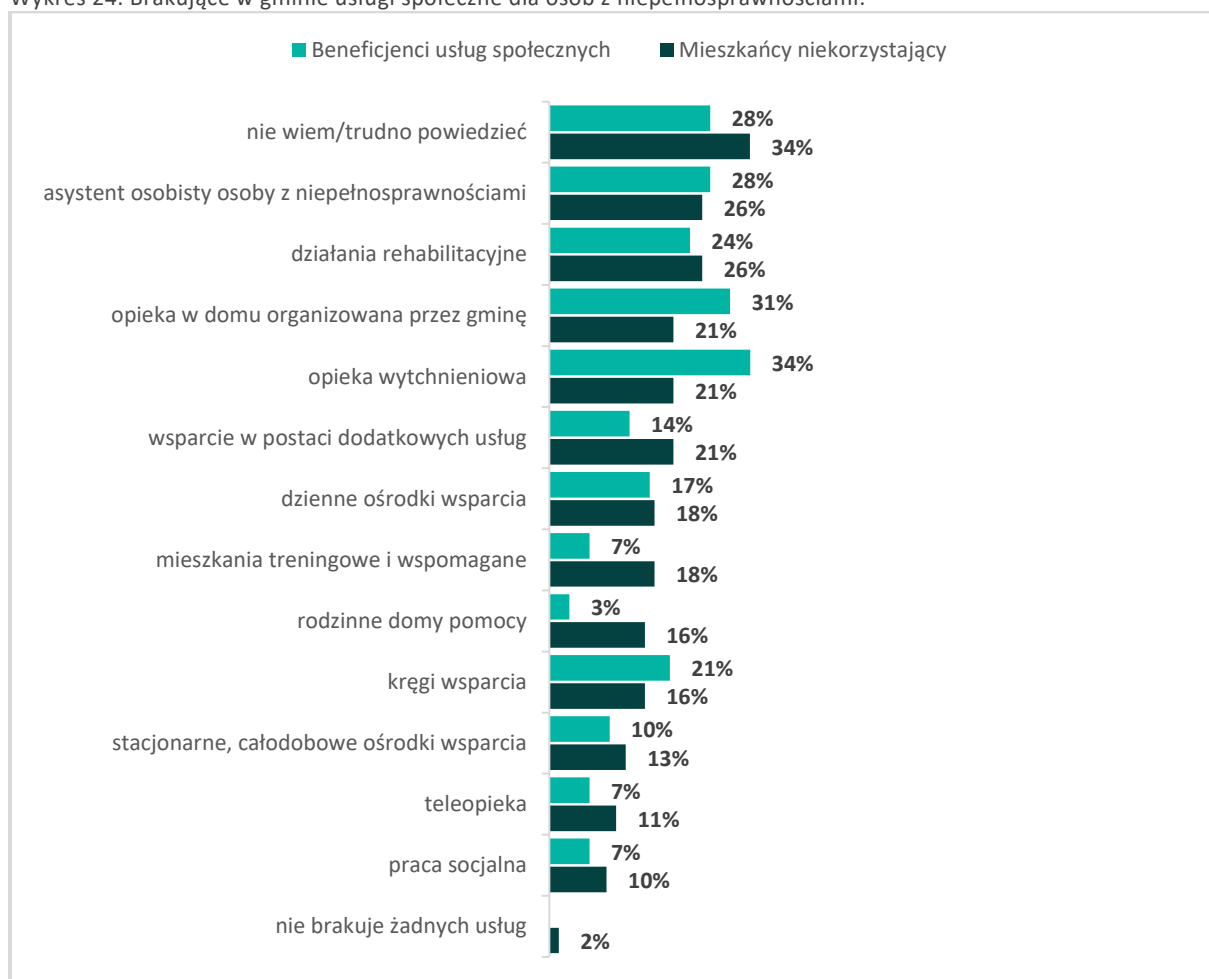
Wykres 23. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby z niepełnosprawnościami, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich wskazywały na: brak informacji o świadczeniu takich usług w gminie (50% ankietowanych) oraz na trudności w uzyskaniu dostępu do takich usług, w tym: biurokracja i długi czas oczekiwania na decyzje (50% ankietowanych).

Wykres 24. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

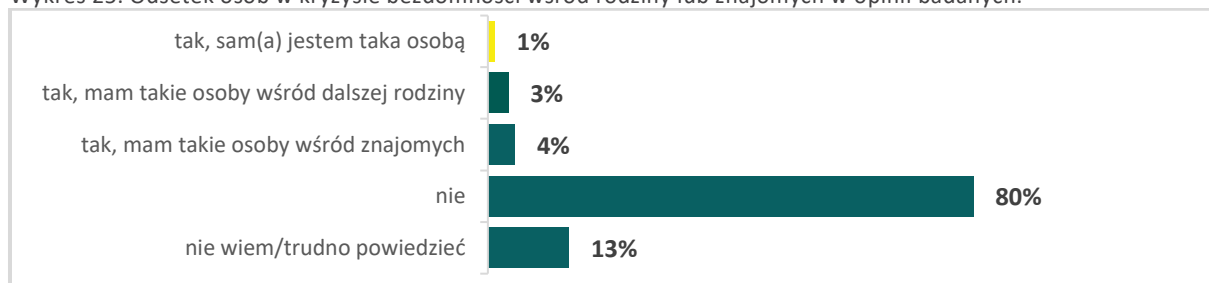
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakujące usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- działania rehabilitacyjne.

3. Usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Żelechów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób w kryzysie bezdomności.

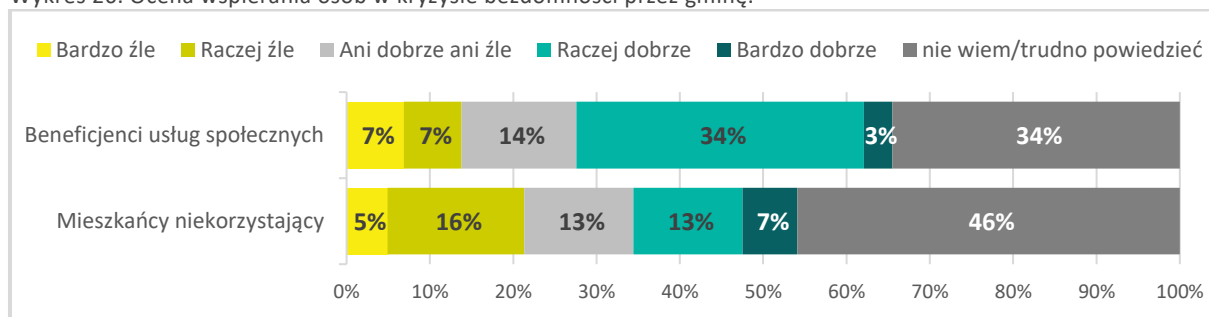
Wykres 25. Odsetek osób w kryzysie bezdomności wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Żelechów niespełna 1% stanowiły osoby w kryzysie bezdomności. Dodatkowo 3% badanych przyznało, że ma takie osoby wśród dalszej rodziny, natomiast 4% wskazało na takie osoby wśród znajomych.

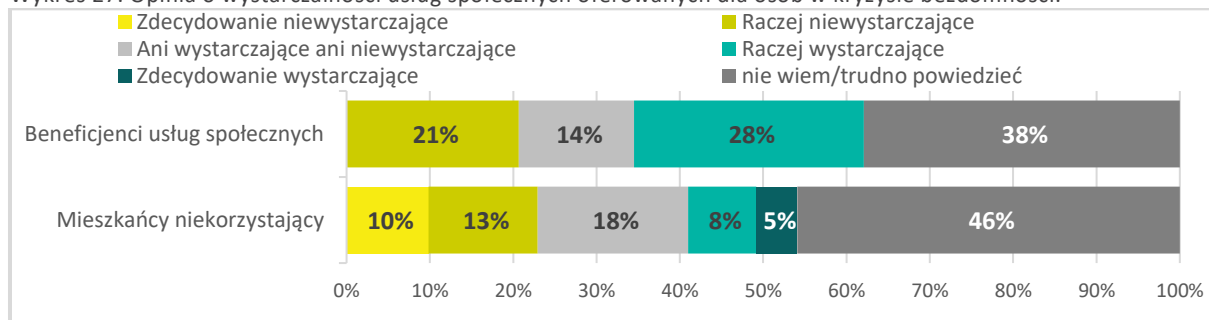
Wykres 26. Ocena wspierania osób w kryzysie bezdomności przez gminę.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców zdanie na temat oceny wsparcia osób w kryzysie bezdomności przez gminę Żelechów jest podzielone. O ile beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że gmina dobrze wspiera osoby bezdomne (37% ankietowanych) niż źle je wspiera (14% ankietowanych), to mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia mają odwrotne zdanie (21% ankietowanych uznało, że źle je wspiera, a 20% ankietowanych uznało, że dobrze wspiera).

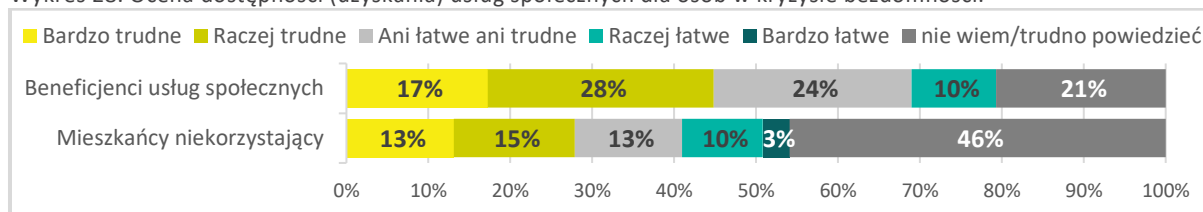
Wykres 27. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie bezdomności.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców zdanie o wystarczalności usług społecznych oferowanych osobom w kryzysie bezdomności przez gminę Żelechów jest podzielone. O ile beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że są one wystarczające (28% ankietowanych) niż niewystarczające (21% ankietowanych), to mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia mają odwrotne zdanie (23% ankietowanych uznało je za niewystarczające, 13% ankietowanych uznało je za wystarczające).

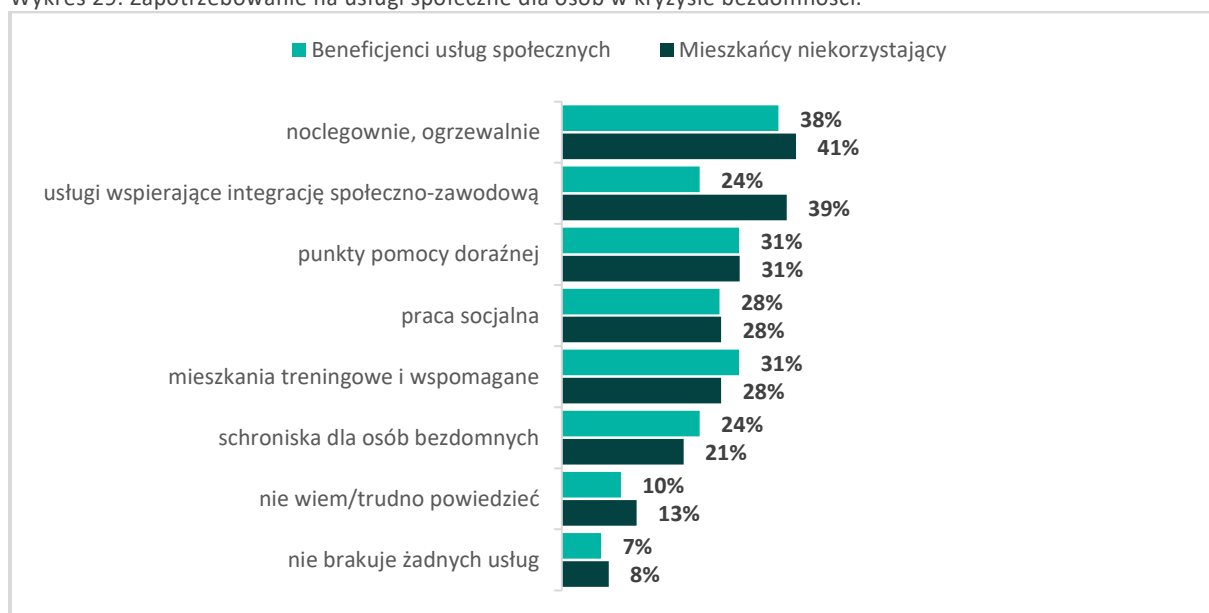
Wykres 28. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności na terenie gminy Żelechów jest trudne (45% beneficjentów usług społecznych, 28% niekorzystających z usług społecznych).

Wykres 29. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności.

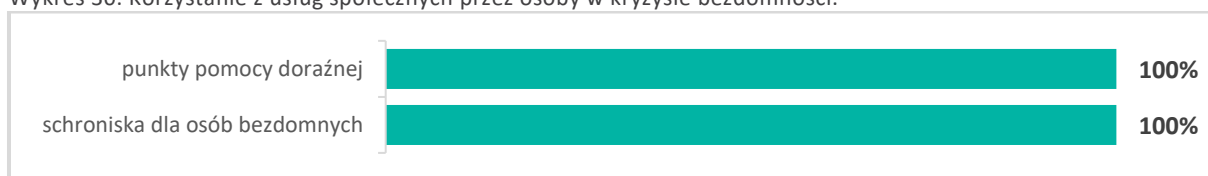

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Żelechów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności to:

- noclegowanie, ogrzewalnie
- usługi wspierające integrację społeczno-zawodową
- punkty pomocy doraźnej
- praca socjalna.

Wykres 30. Korzystanie z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności.

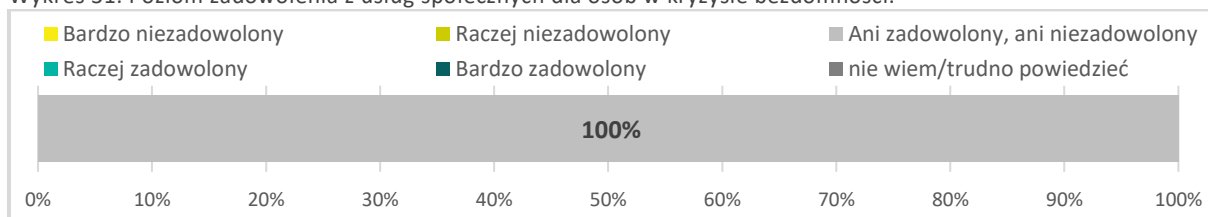

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby w kryzysie bezdomności z terenu gminy Żelechów najczęściej korzystały z następujących usług:

- punktów pomocy doraźnej
- schronisk dla osób bezdomnych.

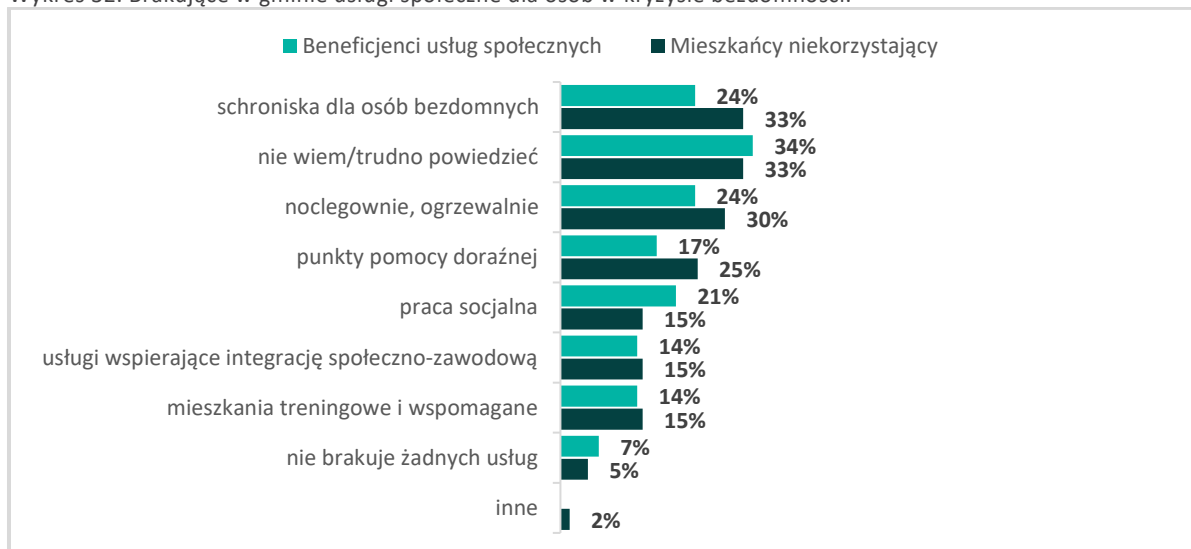
Wykres 31. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby w kryzysie bezdomności korzystające z usług społecznych wyraziły opinię, że nie są z nich ani zadowolone, ani niezadowolone.

Wykres 32. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

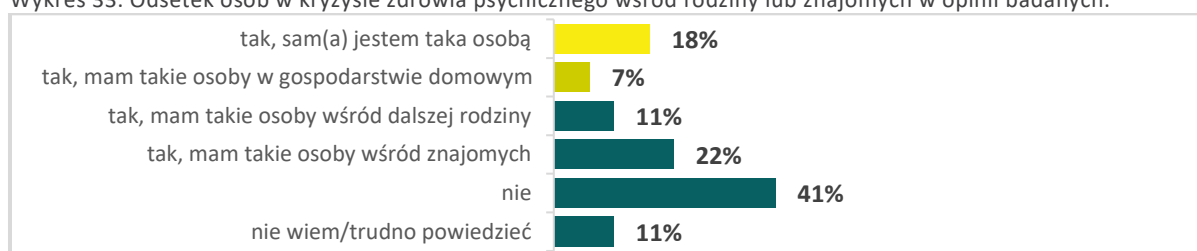
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy Żelechów najbardziej brakuje następujących usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności:

- schronisk dla osób bezdomnych
- noclegowni, ogrzewalni
- punktów pomocy doraźnej.

4. Usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Żelechów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

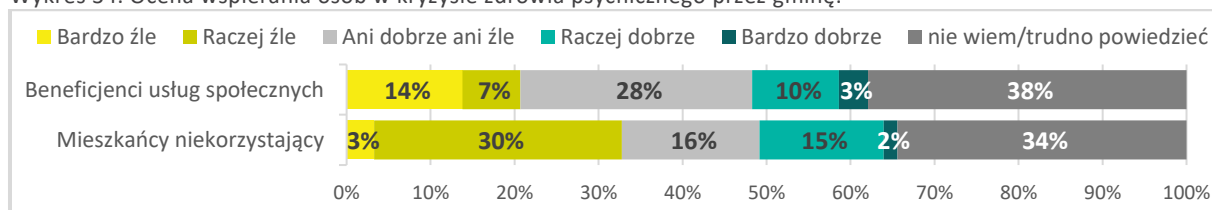
Wykres 33. Odsetek osób w kryzysie zdrowia psychicznego wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców 18% stanowiły osoby w kryzysie zdrowia psychicznego. Dodatkowo 7% ankietowanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym, 11% uczestników badania przyznało, że ma takie osoby wśród dalszej rodziny, a 22% wśród znajomych.

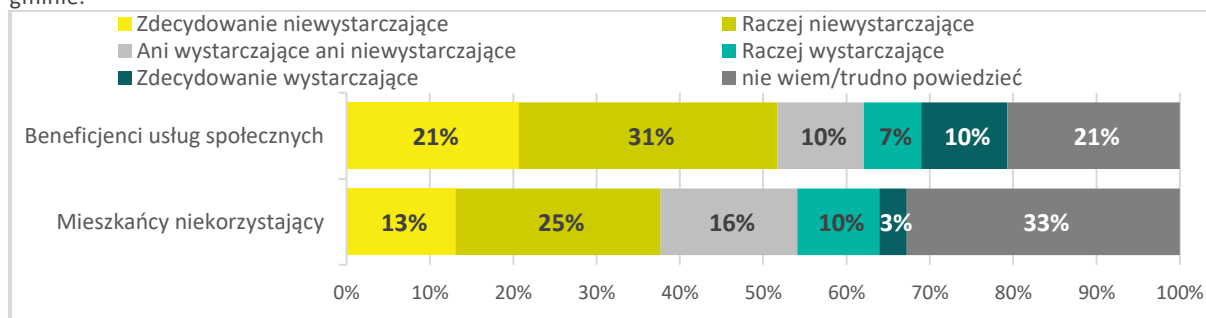
Wykres 34. Ocena wspierania osób w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Żelechów źle wspiera osoby w kryzysie zdrowia psychicznego (21% beneficjentów usług społecznych, 33% niekorzystających z nich).

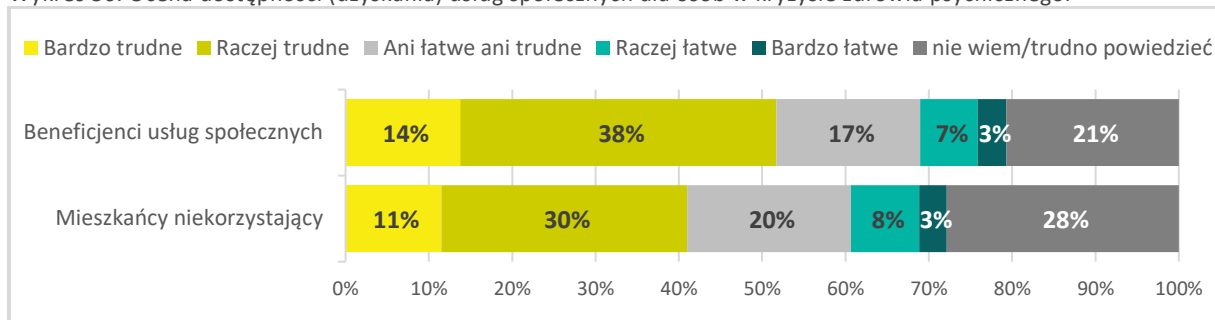
Wykres 35. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Uczestniczący w badaniu mieszkańcy stwierdzili, że usługi oferowane osobom w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę Żelechów są niewystarczające (52% beneficjentów usług społecznych, 38% niekorzystających z nich).

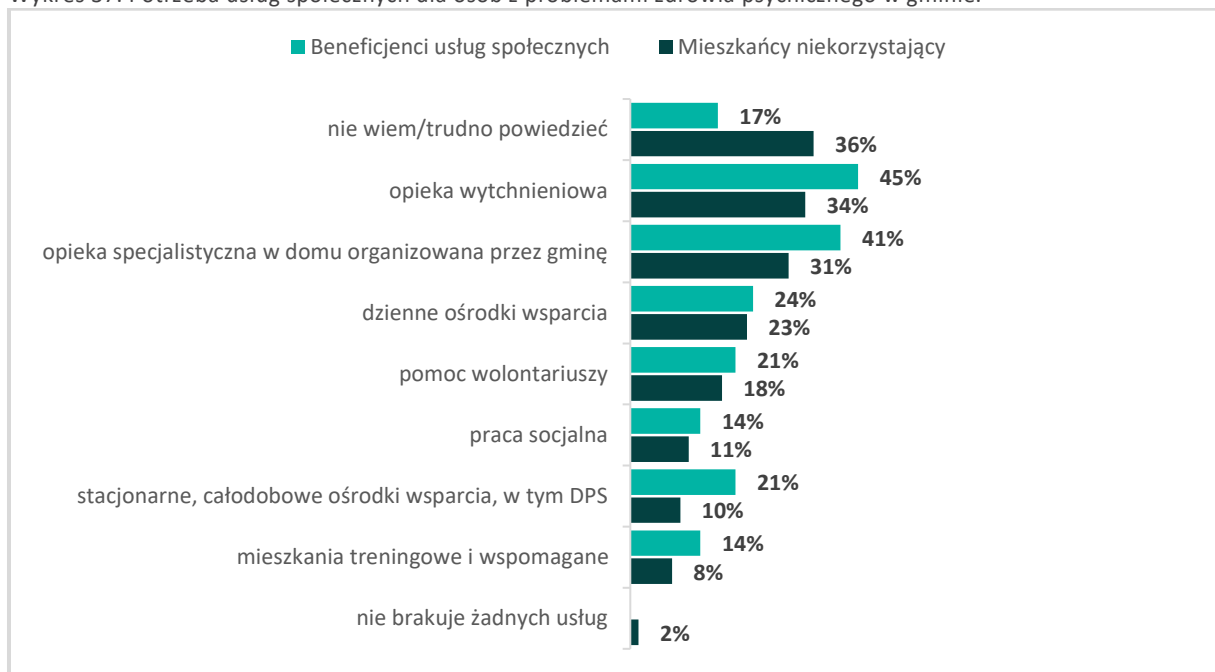
Wykres 36. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie gminy Żelechów jest trudne (52% beneficjentów usług społecznych, 41% niekorzystających z nich).

Wykres 37. Potrzeba usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego w gminie.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Żelechów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego to:

- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wykres 38. Korzystanie z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.

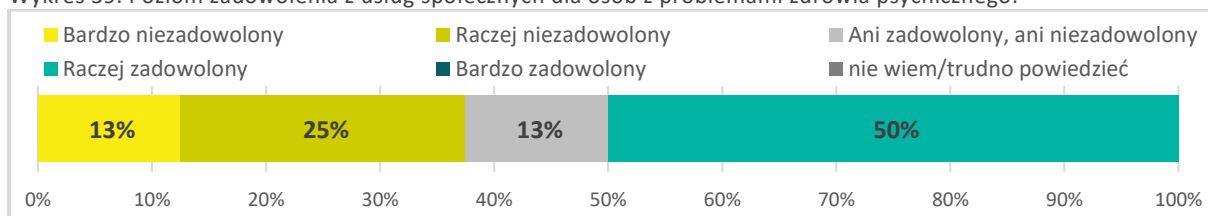

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby w kryzysie zdrowia psychicznego z terenu gminy Żelechów najczęściej korzystały z następujących usług:

- dziennych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- mieszkań treningowych i wspomaganych
- pracy socjalnej.

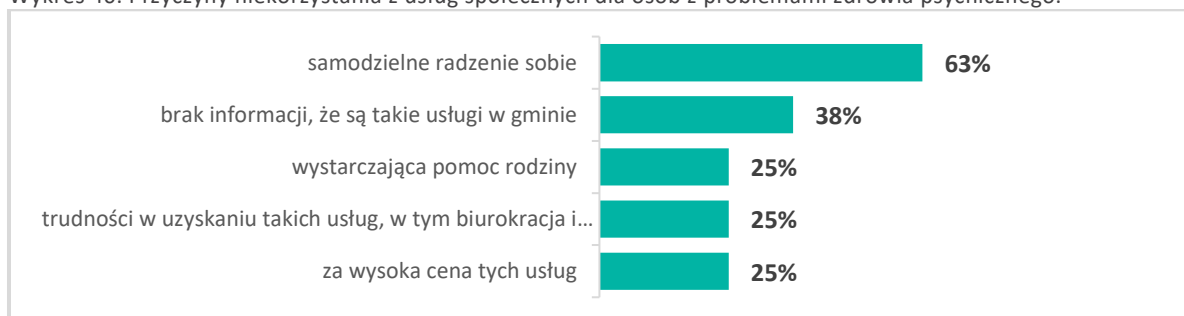
Wykres 39. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród ankietowanych z terenu gminy Żelechów korzystających z usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego większość wyraziło swoje zadowolenie z poziomu ich świadczenia (50% zadowolonych do 38% niezadowolonych).

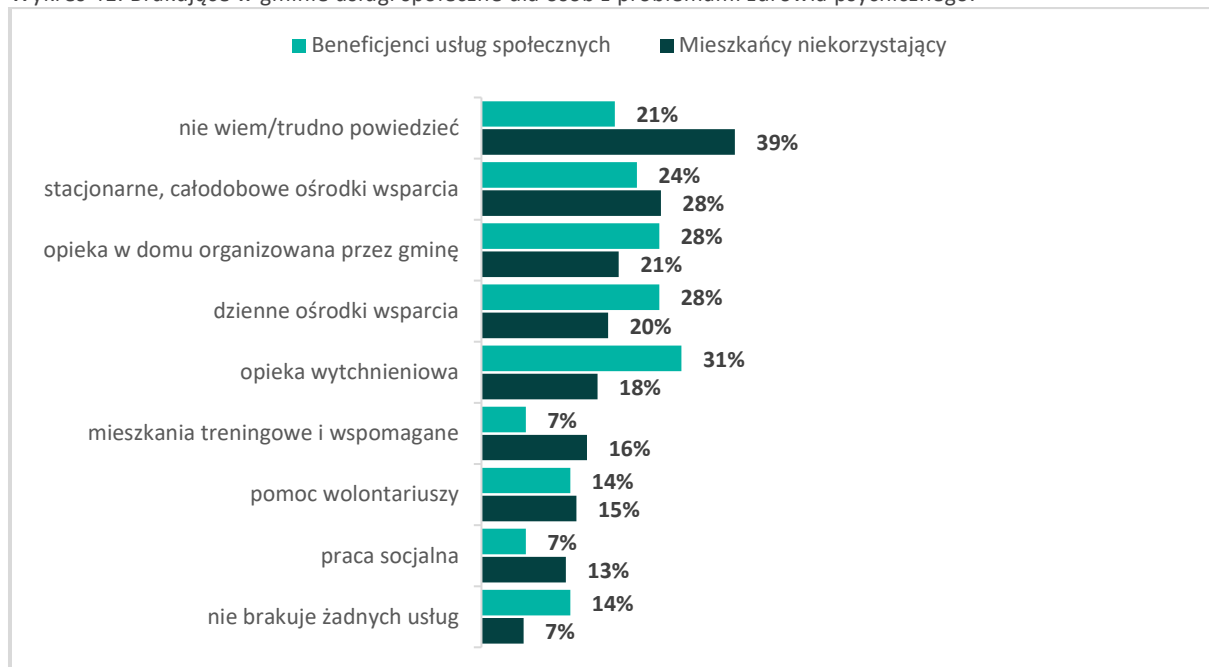
Wykres 40. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby z problemami zdrowia psychicznego, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich głównie wskazywały na: samodzielne radzenie sobie z problemami (63% badanych) oraz brak informacji, że takie usługi są w gminie świadczone (38% badanych).

Wykres 41. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z problemami zdrowia psychicznego.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

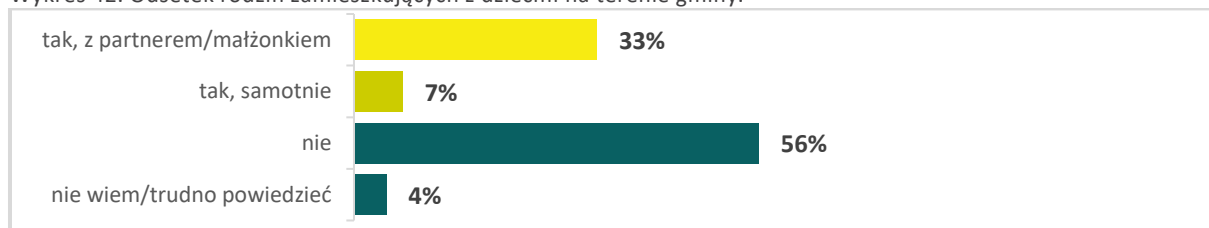
Zdaniem beneficjentów i pozostałych mieszkańców gminy Żelechów najbardziej brakujące usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego to:

- stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

5. Usługi społeczne dla rodzin z dziećmi

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Żelechów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla rodzin z dziećmi.

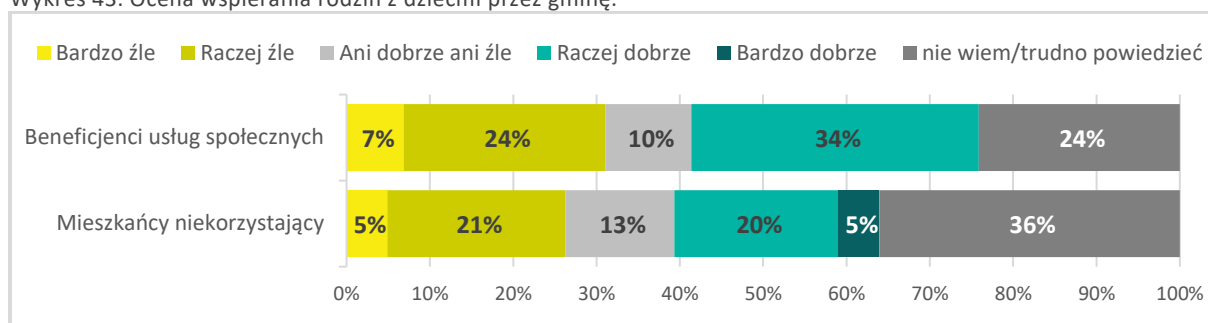
Wykres 42. Odsetek rodzin zamieszkujących z dziećmi na terenie gminy.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Żelechów 33% ankietowanych stanowiły rodziny z dziećmi. Dodatkowo 7% uczestników badania przyznało, że mieszka samotnie z dziećmi, natomiast 56% nie posiada dzieci.

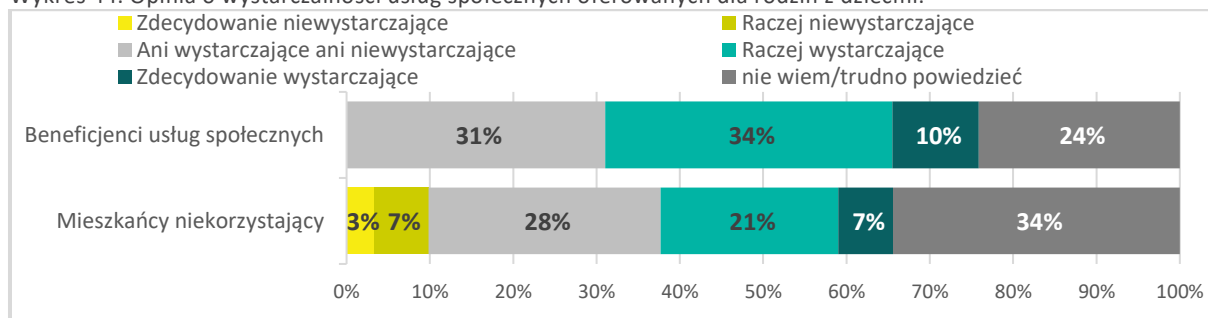
Wykres 43. Ocena wspierania rodzin z dziećmi przez gminę.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców zdanie na temat oceny wsparcia rodzin z dziećmi przez gminę Żelechów jest podzielone. O ile beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że gmina dobrze wspiera rodziny z dziećmi (34% ankietowanych) niż źle wspiera (31% ankietowanych), to mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia mają odwrotne zdanie (26% ankietowanych uznało, że źle wspiera, natomiast 25% ankietowanych uznało, że dobrze wspiera).

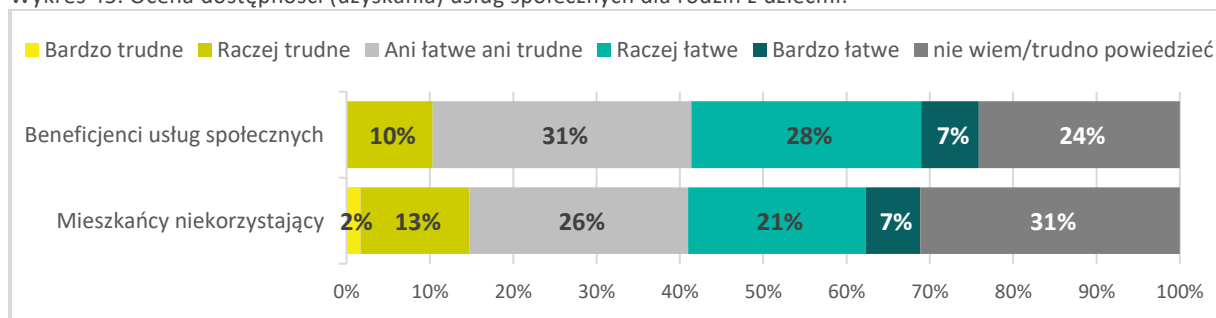
Wykres 44. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla rodzin z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestników procesu badawczego przeważa opinia o tym, że usługi oferowane rodzinom z dziećmi przez gminę Żelechów są wystarczające (44% beneficjentów usług społecznych, 28% niekorzystających z nich).

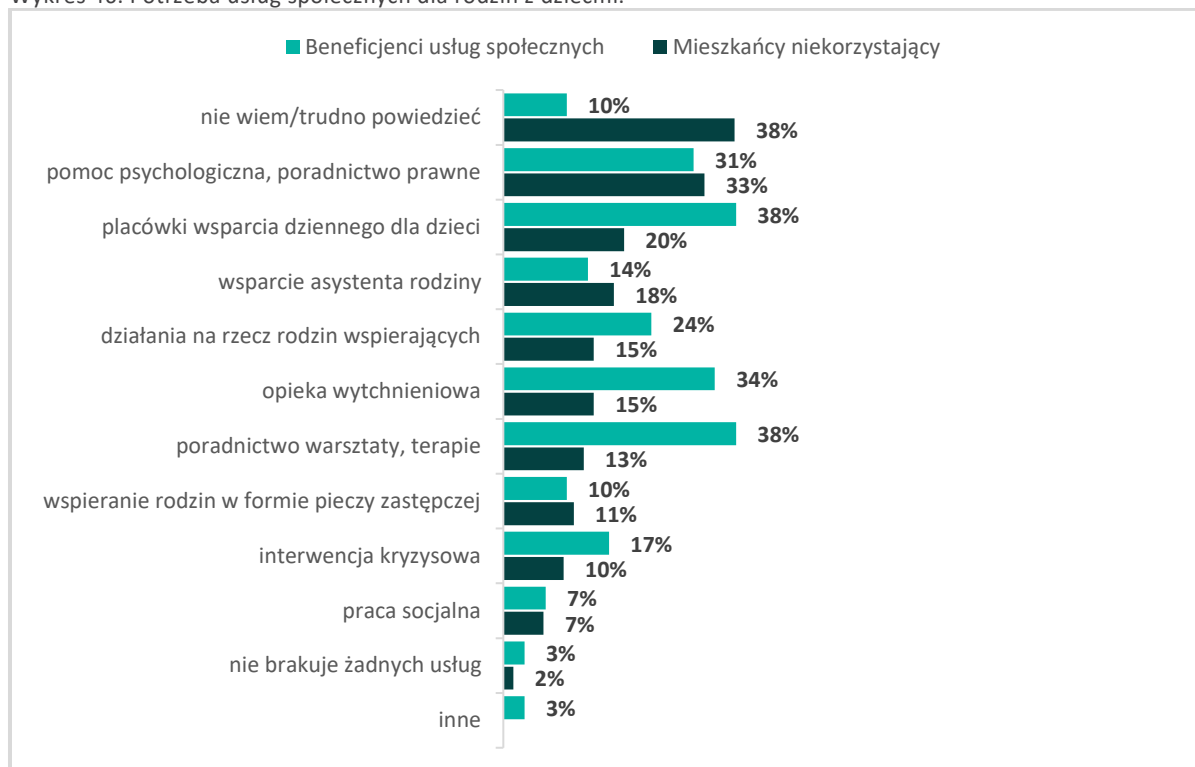
Wykres 45. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla rodzin z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestników procesu badawczego przeważa opinia o tym, że uzyskanie usług społecznych dla rodzin z dziećmi na terenie gminy Żelechów jest łatwe (35% beneficjentów usług społecznych, 28% niekorzystających z nich).

Wykres 46. Potrzeba usług społecznych dla rodzin z dziećmi.

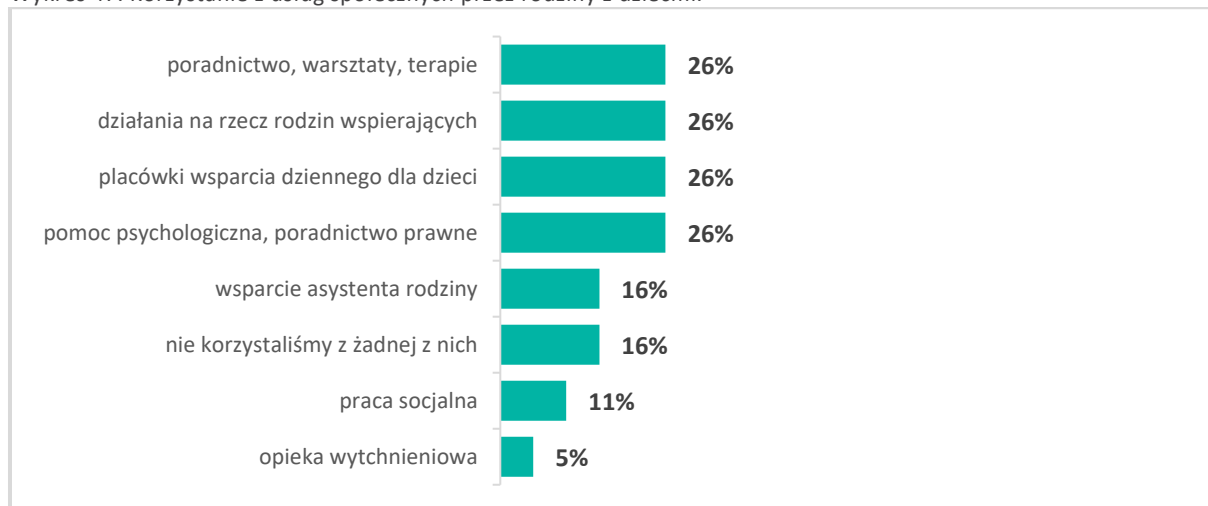

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Żelechów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- poradnictwo, warsztaty, terapie
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci.

Wykres 47. Korzystanie z usług społecznych przez rodziny z dziećmi.

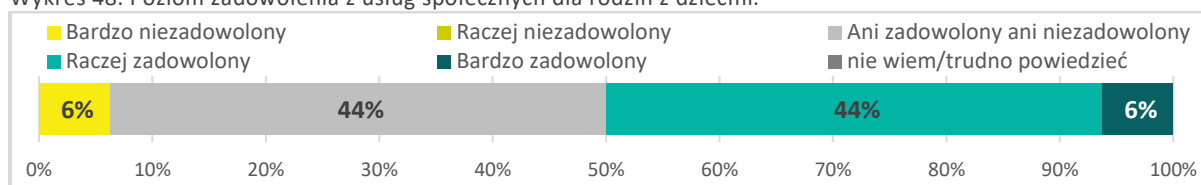

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat rodziny z dziećmi z terenu gminy Żelechów najczęściej korzystały z następujących usług:

- poradnictwa, warsztatów, terapii
- działań na rzecz rodzin wspierających
- placówek wsparcia dziennego dla dzieci
- pomocy psychologicznej, poradnictwa prawnego.

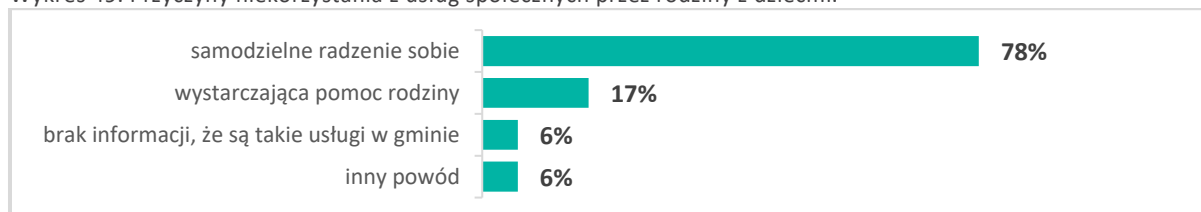
Wykres 48. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla rodzin z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród ankietowanych z terenu gminy Żelechów korzystających z usług społecznych dla rodzin z dziećmi większość wyraziło swoje zadowolenie z poziomu ich świadczenia (50% zadowolonych do 6% niezadowolonych).

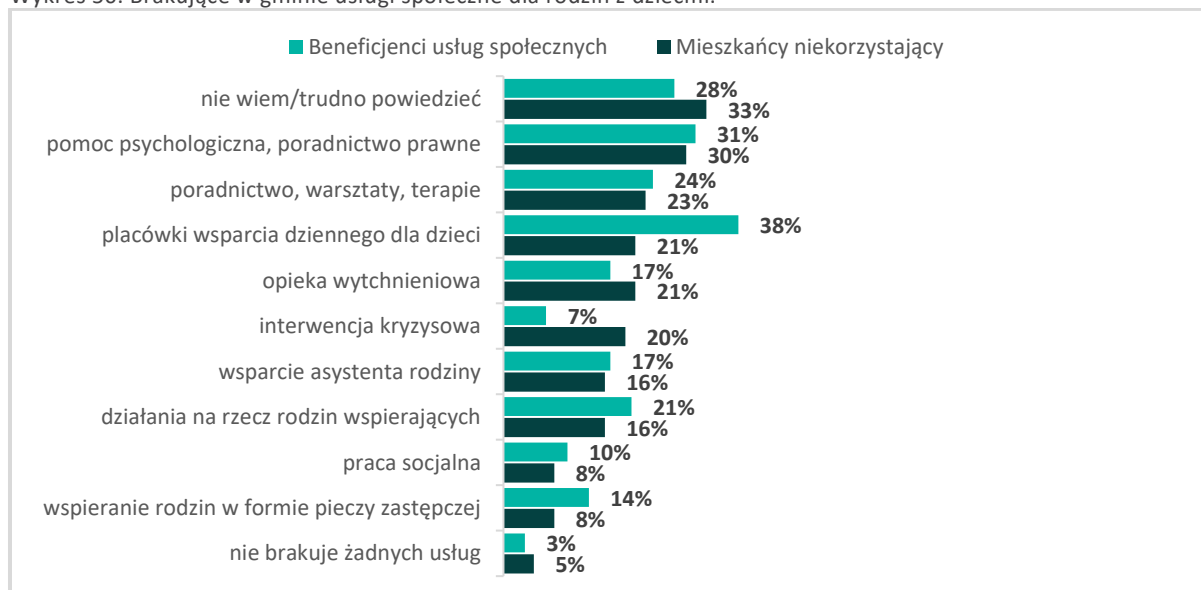
Wykres 49. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez rodziny z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Rodziny z dziećmi, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich głównie wskazywały na: radzenie sobie samodzielne z problemami (78% badanych) oraz wystarczającą pomoc ze strony rodziny (17% badanych).

Wykres 50. Brakujące w gminie usługi społeczne dla rodzin z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

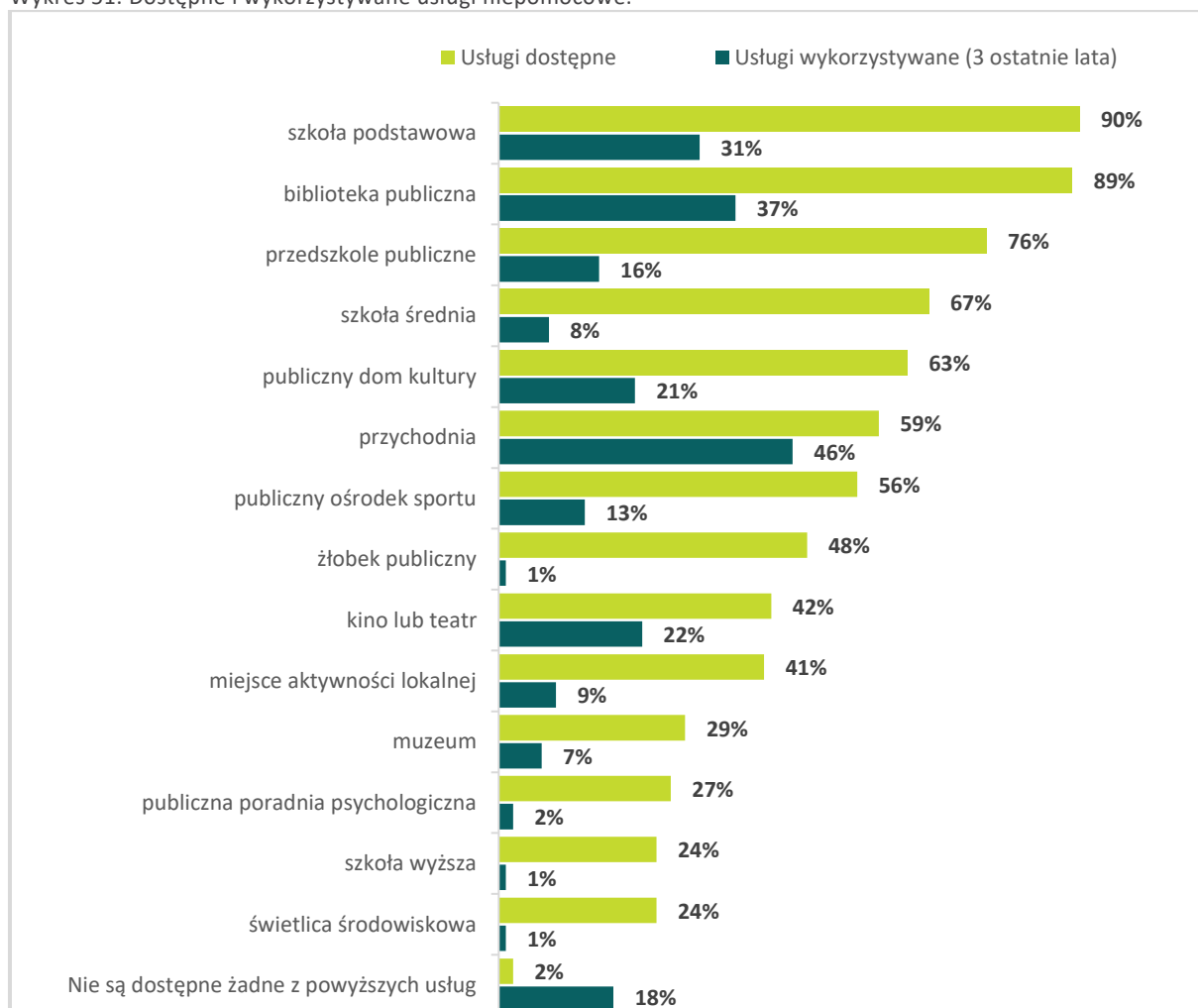
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakujące usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci
- poradnictwo, warsztaty, terapie.

6. Usługi niepomocowe dostępne w gminie

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Żelechów o realizowanych na jej terenie usługach niepomocowych.

Wykres 51. Dostępne i wykorzystywane usługi niepomocowe.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem mieszkańców gminy Żelechów na jej terenie są dostępne różne niepomocowe usługi społeczne. Najczęściej wskazywane to:

- szkoła podstawowa (90% ankietowanych)
- biblioteka publiczna (89% ankietowanych)
- przedszkole publiczne (76% ankietowanych)
- szkoła średnia (67% ankietowanych)

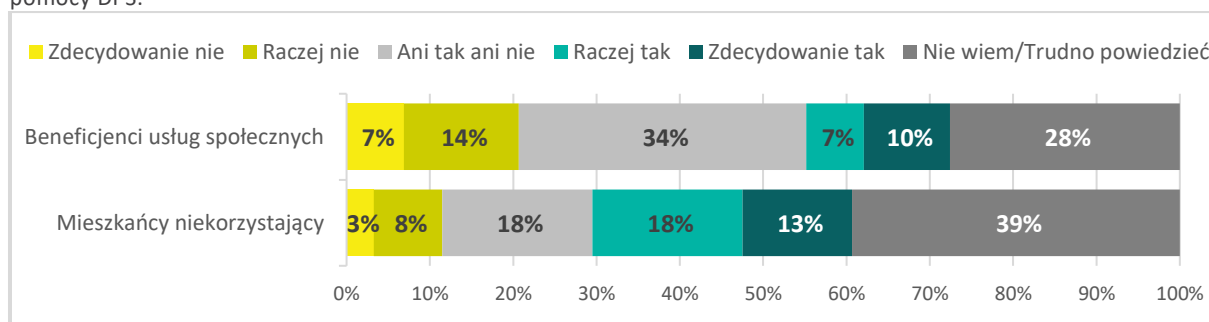
- publiczny dom kultury (63% ankietowanych)
- przychodnia (59% ankietowanych)
- publiczny ośrodek sportu (56% ankietowanych).

Natomiast najczęściej wykorzystywaną w ciągu ostatnich 3 lat usługą społeczną według respondentów jest przychodnia (46% badanych) oraz biblioteka (37% badanych).

7. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Żelechów o potrzebie zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych.

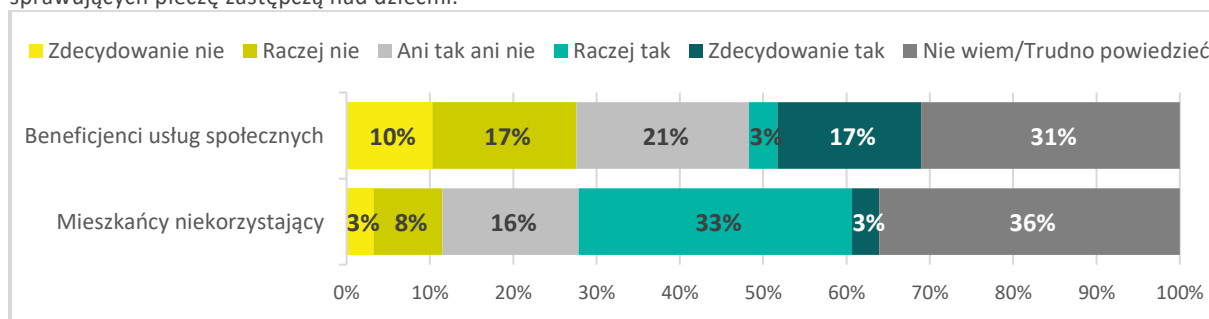
Wykres 52. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla osób, które potrzebują pomocy DPS.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Żelechów w przypadku większego zaangażowania się instytucji powiatowych w usługi społeczne dla osób, które potrzebują wsparcia w postaci umieszczenia ich w domu pomocy społecznej opinie były podzielone. Beneficjenci usług społecznych rzadziej przyznają, że należy wzmocnić takie działania (21% badanych uważa, że nie wymagają wzmocnienia, 17% badanych uważa, że wymagają wzmocnienia). Natomiast mieszkańcy niekorzystający z usług społecznych mają odwrotne zdanie (31% badanych uważa, że wymagają wzmocnienia, 11% badanych uważa, że nie wymagają wzmocnienia).

Wykres 53. Potrzeba zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla rodzin lub osób sprawujących pieczę zastępczą nad dziećmi.

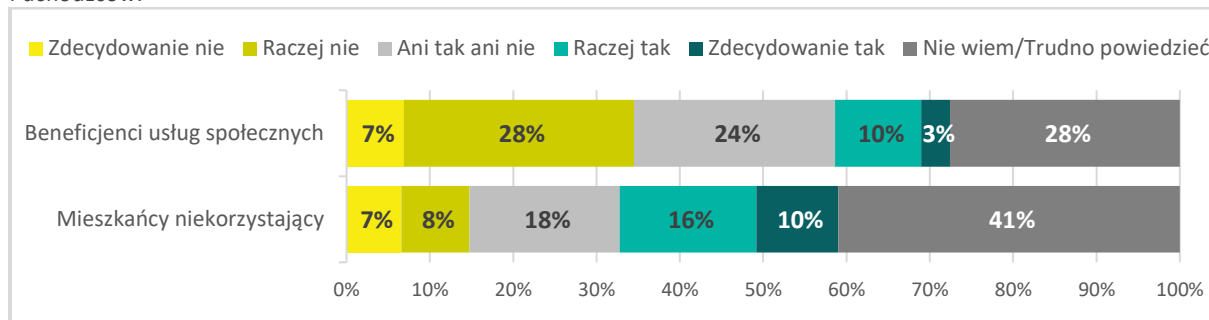

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Żelechów w przypadku większego zaangażowania się instytucji powiatowych w usługi społeczne dla rodzin, osób sprawujących pieczę zastępczą nad dziećmi

opinie były podzielone. Beneficjenci usług społecznych rzadziej przyznają, że należy wzmocnić takie działania (27% badanych uważa, że nie wymagają wzmocnienia, 20% badanych uważa, że wymagają wzmocnienia), natomiast mieszkańcy niekorzystający z usług społecznych mają odwrotne zdanie (36% badanych uważa, że wymagają wzmocnienia, 11% badanych uważa, że nie wymagają wzmocnienia).

Wykres 54. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla cudzoziemców i uchodźców.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Żelechów w przypadku większego zaangażowania się instytucji powiatowych w usługi społeczne dla cudzoziemców i uchodźców opinie były podzielone. Beneficjenci usług społecznych rzadziej przyznają, że należy wzmocnić takie działania (35% badanych uważa, że nie wymagają wzmocnienia, 13% badanych uważa, że wymagają wzmocnienia), natomiast mieszkańcy niekorzystający z usług społecznych mają odwrotne zdanie (26% badanych uważa, że wymagają wzmocnienia, 15% badanych uważa, że nie wymagają wzmocnienia).

ROZDZIAŁ III

DIAGNOZA USŁUG SPOŁECZNYCH – WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO INSTYTUCJI ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI SPOŁECZNE W GMINIE ŻELECHÓW

I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej

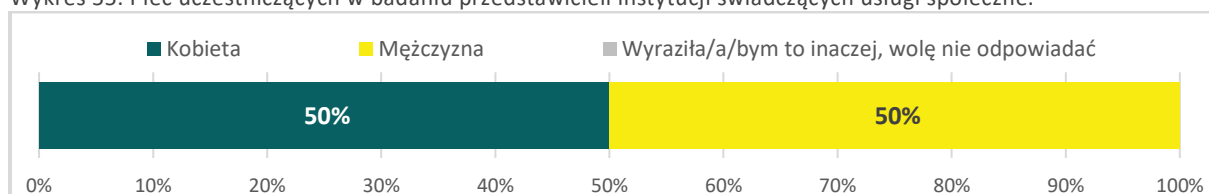
1. Metodologia badania

W ramach niniejszej diagnozy zostało również przeprowadzone przez firmy IBC oraz CBM Indicator we współpracy z MCPS badanie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w zakresie podejścia instytucji do rozwoju świadczonych usług społecznych w województwie mazowieckim. Badanie miało charakter ilościowy i zostało przeprowadzone w lutym i marcu 2025 roku za pomocą kwestionariusza ankietowego skierowanego do przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne i zdrowotne. W badaniu zostało zastosowane podejście mieszane (mixed mode) obejmujące trzy techniki zbierania danych: CAWI (ankieta online), CATI (wywiady telefoniczne) oraz CAPI (wywiady bezpośrednie). **W gminie Żelechów przeprowadzono 2 wywiady z przedstawicielami ww. instytucji** (część pytań ze względu na ich tematykę została zadana mniejszej, dedykowanej grupie przedstawicieli instytucji). Liczebność jest zbyt mała do wykonania analiz ilościowych ($n < 30$), dlatego dane mają charakter jakościowy.

2. Charakterystyka grupy badawczej

Poniżej prezentujemy charakterystykę grupy badawczej w zakresie następujących zmiennych: płci, wieku, stanowiska, stażu pracy, podmiotu prowadzącego, nazwy instytucji. Grupa ta uczestniczyła w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne i zdrowotne w zakresie podejścia instytucji do rozwoju świadczonych usług społecznych w gminie Żelechów.

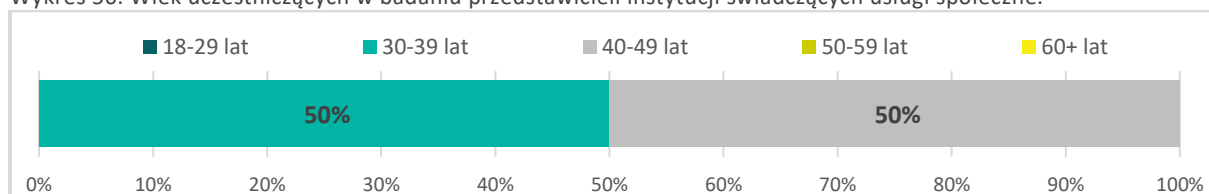
Wykres 55. Płeć uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przedmiotowym badaniu udział kobiet i mężczyzn był równy (każda z grup stanowiła 50% ogółu badanych).

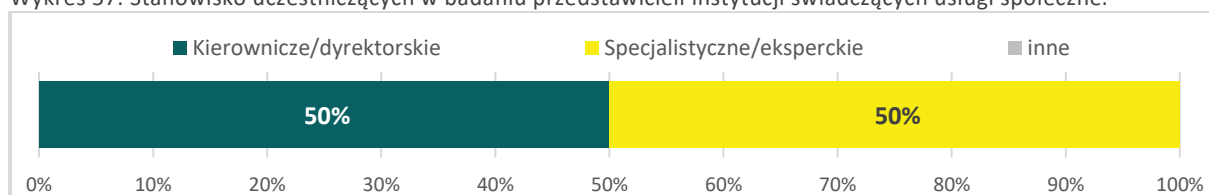
Wykres 56. Wiek uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku wieku respondentów reprezentowali oni tylko dwie grupy wiekowe, wśród których nie odnotowano jednej dominującej grupy ankietowanych (w każdej grupie odnotowano 50% badanych).

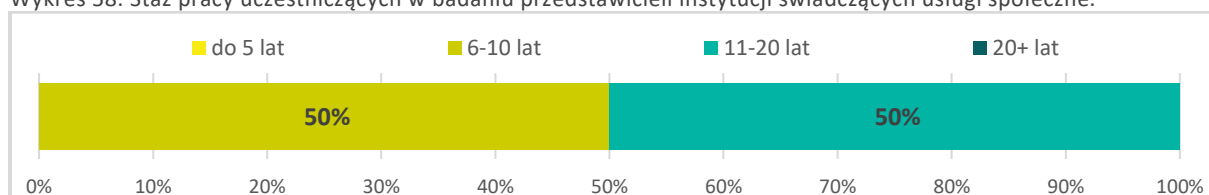
Wykres 57. Stanowisko uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku stanowiska respondentów reprezentowali oni dwie grupy zawodowe – specjalistów/ekspertów oraz kierowników/dyrektorów – z których każda stanowiła po 50% ankietowanych.

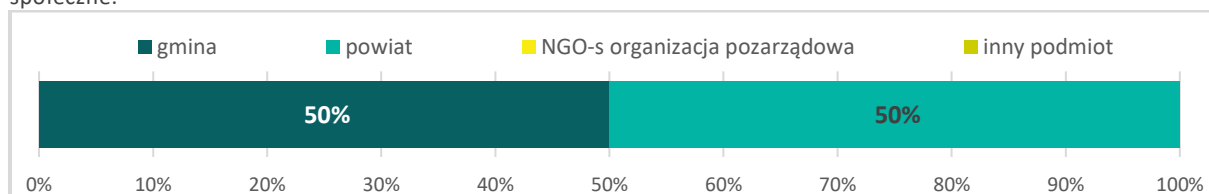
Wykres 58. Staż pracy uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Respondenci pod względem stażu pracy reprezentowali dwie grupy – 6–10 lat oraz 11–20 lat, po 50% każda, bez wyraźnie dominującej grupy.

Wykres 59. Podmiot prowadzący dla instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli realizujących usługi społeczne.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku podmiotu prowadzącego dla instytucji uczestniczących w badaniu zostały zidentyfikowane dwa podmioty i była to gmina oraz powiat.

Wykres 60. Nazwa instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne.

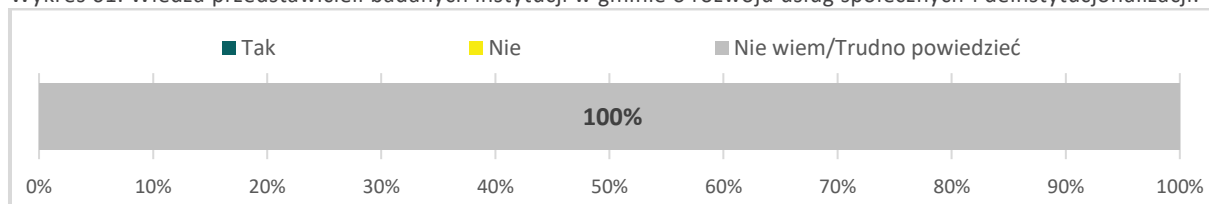
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku nazwy instytucji uczestniczących w badaniu zostały zidentyfikowane dwa podmioty: dzienny dom pomocy oraz biblioteka publiczna lub dom kultury.

II. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne w zakresie ich podejścia do rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.

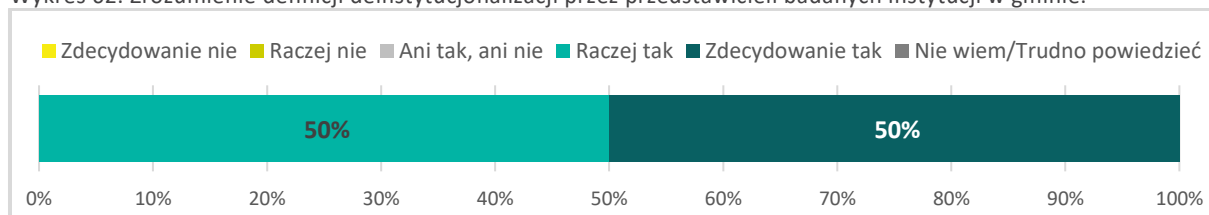
Wykres 61. Wiedza przedstawicieli badanych instytucji w gminie o rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wszyscy przedstawiciele badanych instytucji w gminie mają wiedzę o rozwoju środowiskowych usług społecznych określanym pojęciem deinstytucjonalizacji.

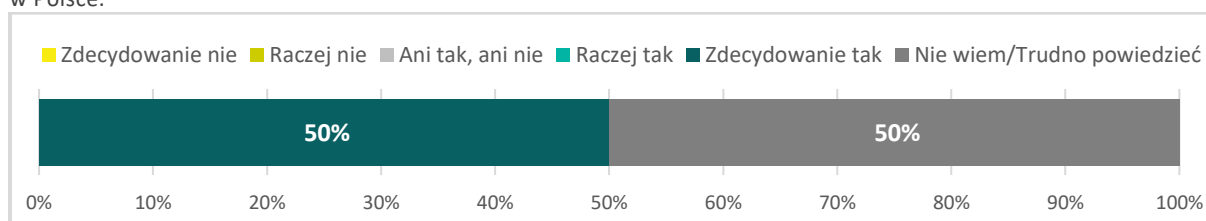
Wykres 62. Zrozumienie definicji deinstytucjonalizacji przez przedstawicieli badanych instytucji w gminie.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Deinstytucjonalizacja praktyk pomocowych to proces przechodzenia od organizowania wsparcia opartego na rozwiązaniach zakładowych, w których kluczową rolę odgrywają placówki całonocne długookresowego pobytu, do organizowania wsparcia w sposób środowiskowy, z wykorzystaniem infrastruktury usług społecznych i innych zasobów społeczności lokalnych (M. Rymusza, 2022). Ta definicja jest zrozumiała dla wszystkich respondentów uczestniczących w badaniu.

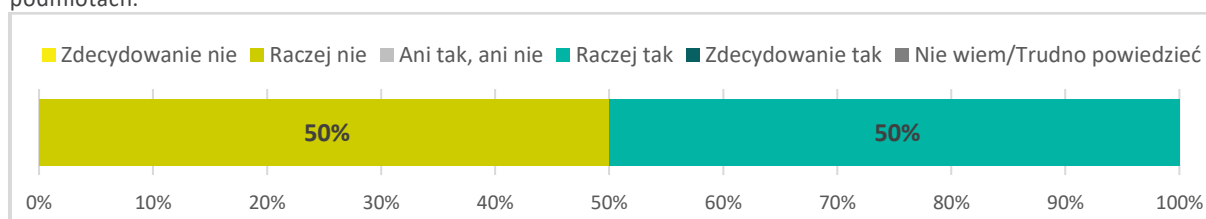
Wykres 63. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do słuszności wdrażania deinstytucjonalizacji w Polsce.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Jeden z dwóch przedstawicieli badanych instytucji podziela zdanie, że rozwój środowiskowych usług społecznych, czyli deinstytucjonalizacja jest słusznym kierunkiem rozwoju polityki społecznej w Polsce.

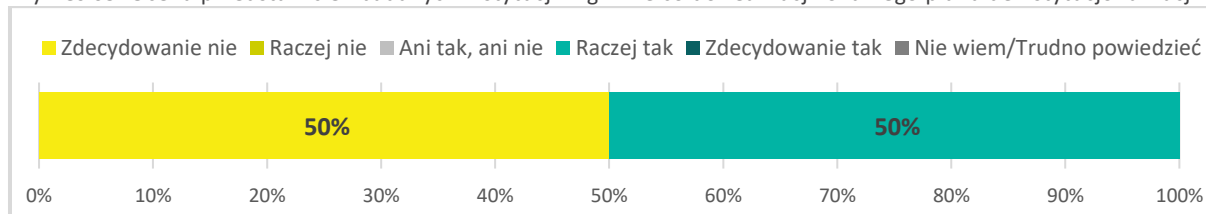
Wykres 64. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do potrzeby działań deinstytucjonalizacji w tych podmiotach.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Jeden z dwóch przedstawicieli instytucji przyznał, że jego podopieczni i personel wyrażali potrzebę rozwoju środowiskowych usług społecznych w tych podmiotach.

Wykres 65. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do realizacji lokalnego planu deinstytucjonalizacji.

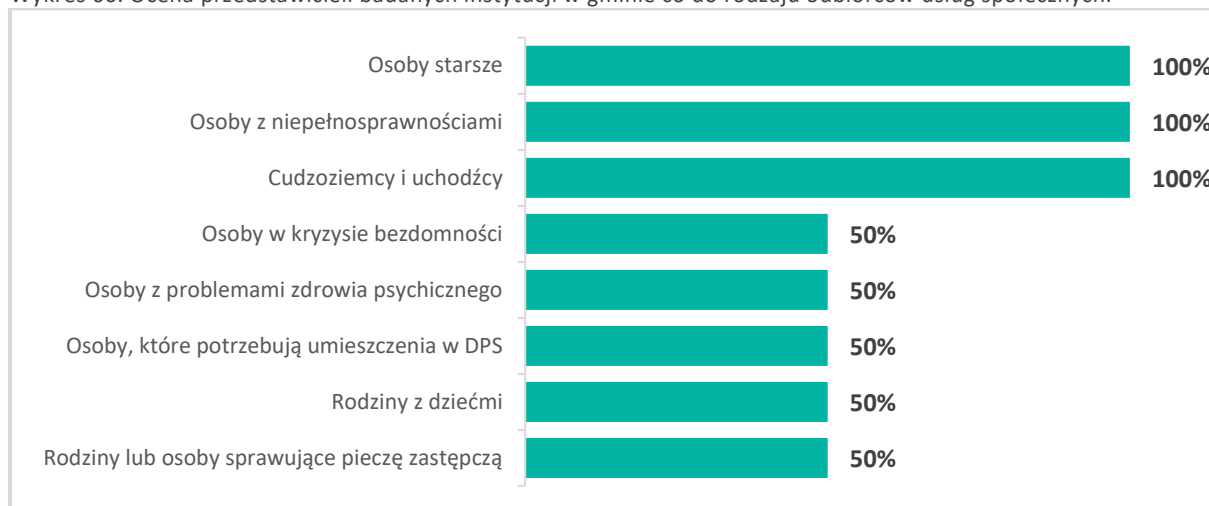
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W jednej z badanych instytucji zlokalizowanych w gminie Żelechów w opinii jej przedstawiciela jest realizowany lokalny plan deinstytucjonalizacji usług społecznych.

III. Analiza usług społecznych prowadzonych dla poszczególnych grup beneficjentów w badanych instytucjach, ich problemy w rozwoju i gotowości do świadczenia usług społecznych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne dla poszczególnych grup beneficjentów, a także problemy w rozwoju i gotowości podmiotów do rozwoju tych usług.

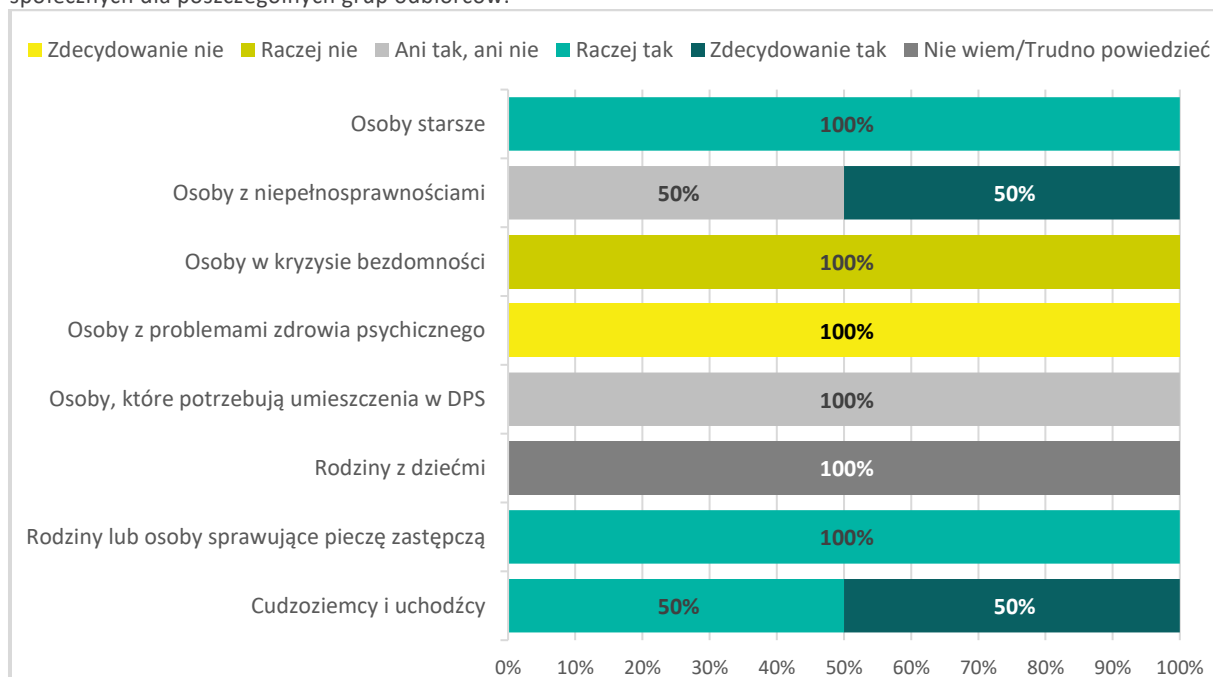
Wykres 66. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do rodzaju odbiorców usług społecznych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Badane instytucje świadczą usługi społeczne głównie dla następujących grup: osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, cudzoziemcy i uchodźcy.

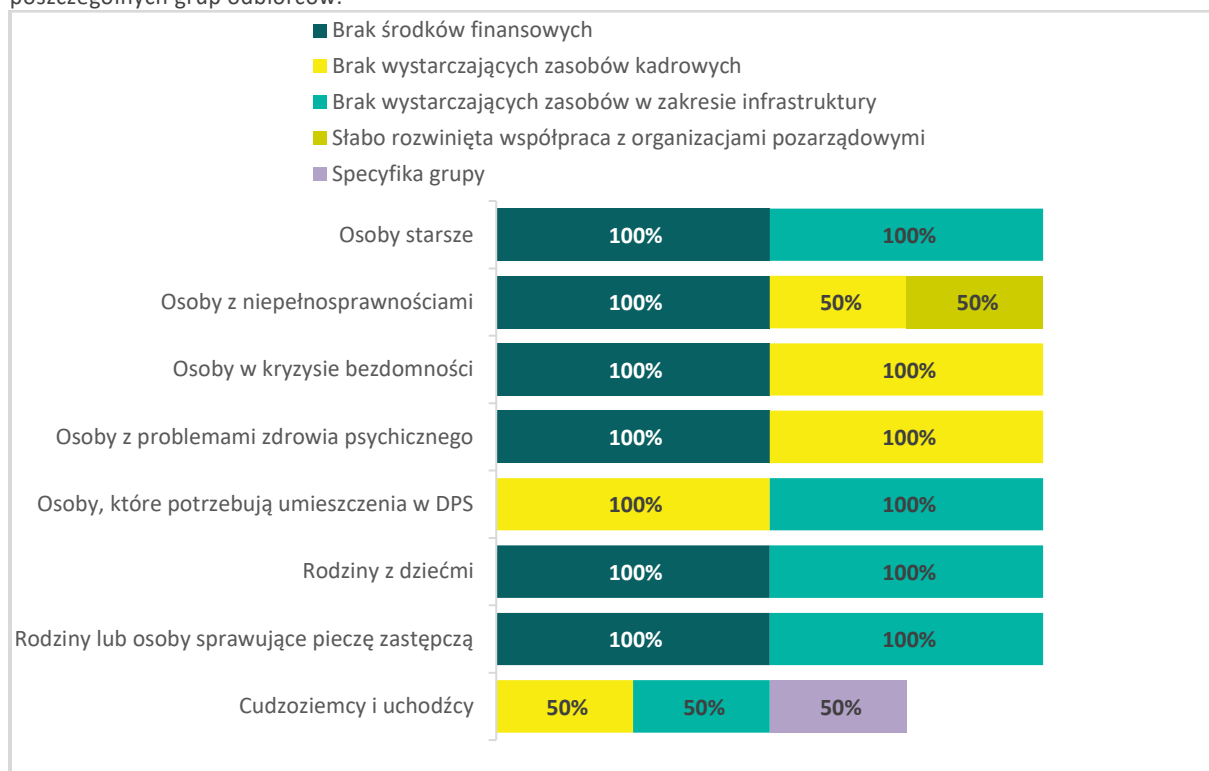
Wykres 67. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do pożądanego kierunku rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem pracowników badanych instytucji przede wszystkim pożądanym jest w nich rozwój usług społecznych dla następujących grup odbiorców: osoby starsze oraz rodziny lub osoby sprawujące pieczę zastępczą (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

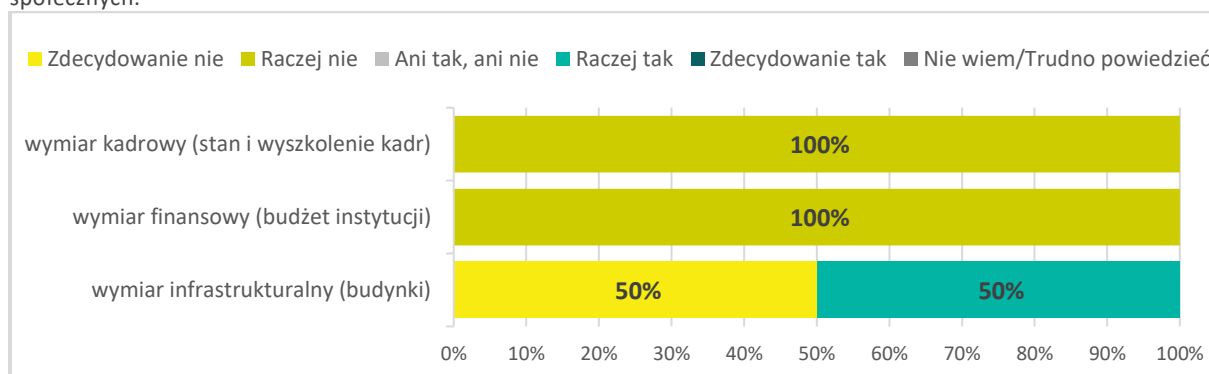
Wykres 68. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do barier w rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Główne bariery w rozwoju usług społecznych zgłaszane przez przedstawicieli badanych instytucji w stosunku do poszczególnych grup odbiorców w gminie Żelechów to: brak środków finansowych, brak wystarczających zasobów kadrowych oraz brak wystarczających zasobów w zakresie infrastruktury (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Wykres 69. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do gotowości tych podmiotów do rozwoju usług społecznych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

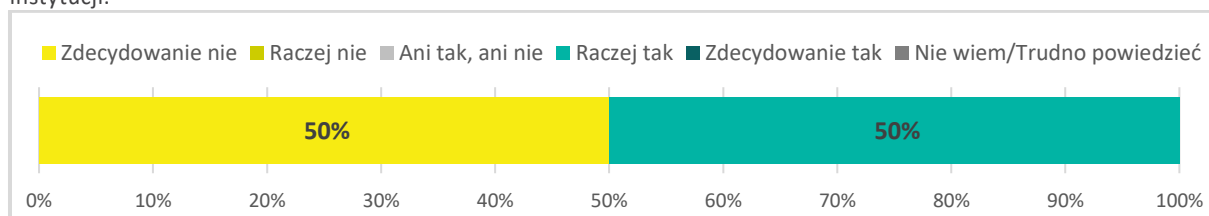
Instytucje zgłaszają umiarkowaną gotowość do rozwoju usług społecznych biorąc pod uwagę następujące wymiary:

- wymiar kadrowy (stan i wykształcenie kadr) – raczej niegotowe
- wymiar finansowy (budżet instytucji) – raczej niegotowe
- wymiar infrastrukturalny (budynki) – raczej gotowe.

IV. Opinie przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.

Wykres 70. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdania przedstawicieli badanych instytucji w kwestii kompletności katalogu usług społecznych były podzielone – 50% respondentów wskazało na brak takich usług, które mogłyby lepiej odpowiadać na potrzeby beneficjentów, podczas gdy pozostałe 50% uznało obecny katalog usług za wystarczający.

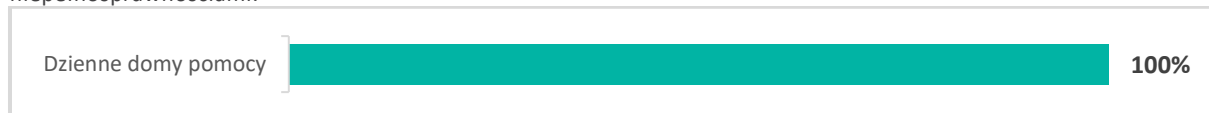
Wykres 71. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób starszych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje usług społecznych dla osób starszych w postaci: usług sąsiedzkich, dziennych domów pomocy oraz domów pomocy społecznej.

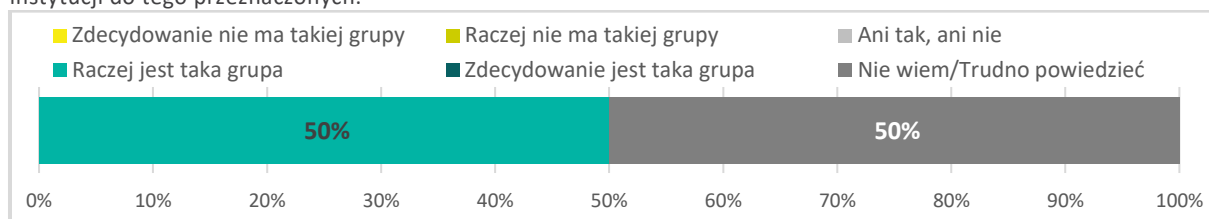
Wykres 72. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w postaci dziennych domów pomocy.

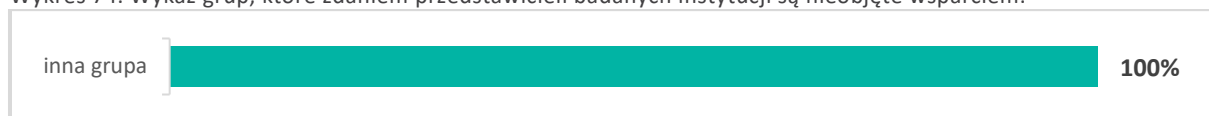
Wykres 73. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do grupy społecznej nie objętej wsparciem instytucji do tego przeznaczonych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pracownicy przebadanych instytucji wskazują, że występuje grupa społeczna nie jest objęta wsparciem instytucji do tego przeznaczonych.

Wykres 74. Wykaz grup, które zdaniem przedstawicieli badanych instytucji są nieobjęte wsparciem.

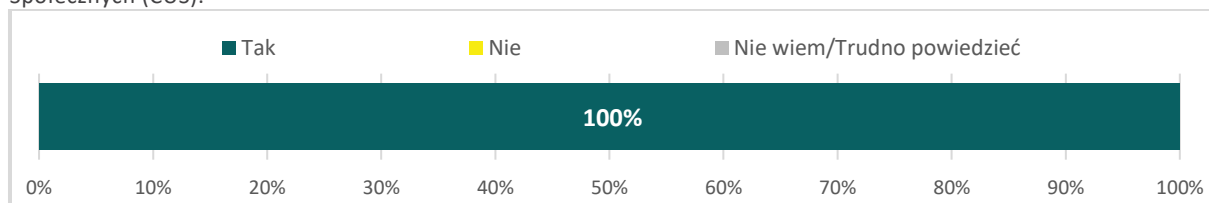
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Grupy społeczne nie objęte wsparciem instytucji gminy to: inne niewymienione grupy.

V. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS)

Poniżej prezentujemy opinię przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS) na terenie gminy Żelechów.

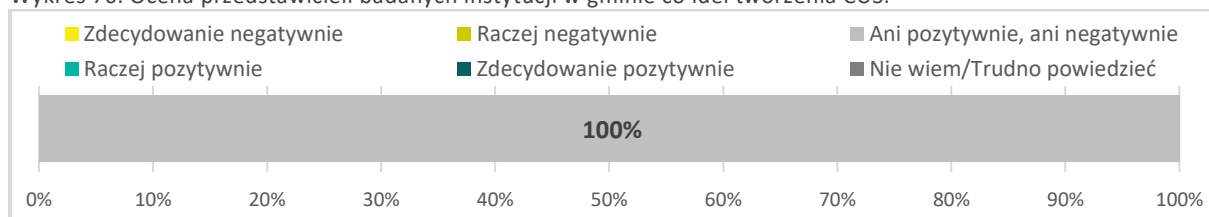
Wykres 75. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do znajomości idei tworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS).

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Przedstawiciele badanych instytucji w gminie Żelechów słyszeli o idei tworzenia Centrum Usług Społecznych.

Wykres 76. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do idei tworzenia CUS.

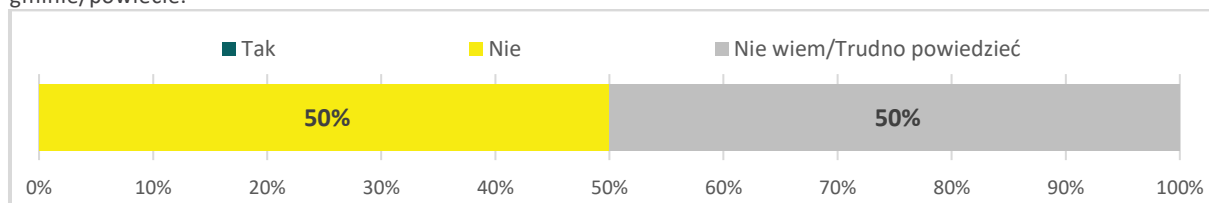

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Centrum Usług Społecznych to jednostka organizacyjna gminy utworzona dla jednej lub co najmniej dwóch gmin w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie

określonych usług społecznych oraz koordynacji tych usług, zgodnie z Art. 9. ustawy o realizowaniu usług społecznych przez Centrum Usług Społecznych. Przedstawiciele badanych instytucji nie mają konkretnego zdania co do idei tworzenia Centrum Usług Społecznych w gminie Żelechów.

Wykres 77. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do wiedzy na temat funkcjonowania CUS w ich gminie/powiecie.

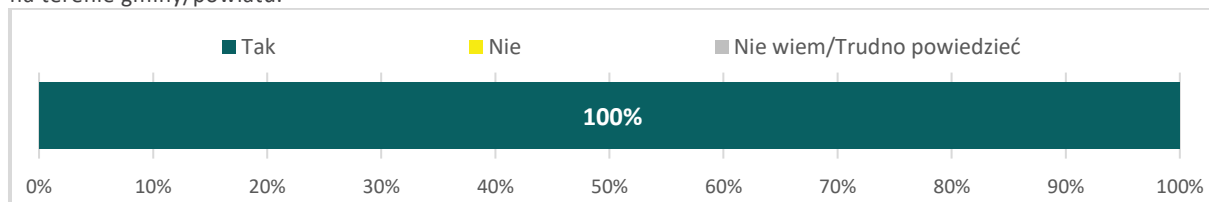
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Jeden z dwóch przedstawicieli instytucji przyznał, że w jego gminie lub powiecie nie funkcjonuje Centrum Usług Społecznych.

VI. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy

Poniżej prezentujemy opinię przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy Żelechów.

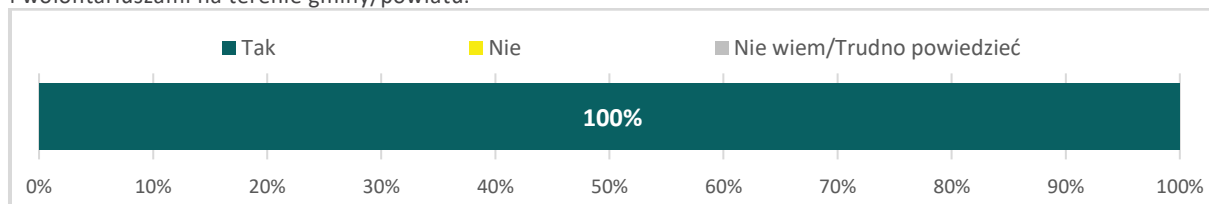
Wykres 78. Opinia przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO-sów) na terenie gminy/powiatu.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Przedstawiciele instytucji przyznali, że w ich gminie lub powiecie działają organizacje pozarządowe.

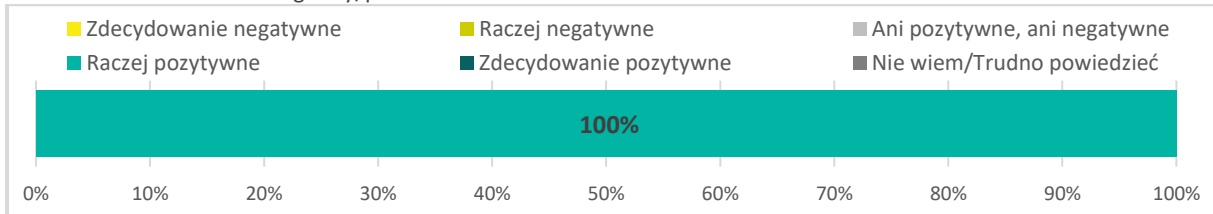
Wykres 79. Doświadczenie przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Całość przedstawicieli badanych instytucji, którzy mają świadomość działania na ich terenie organizacji pozarządowych, deklaruje doświadczenie współpracy z wolontariuszami lub organizacjami pozarządowymi.

Wykres 80. Ocena doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu są pozytywne.

SPIS TABEL

Tabela 1. Sytuacja demograficzna w gminie Żelechów w 2023 r.	16
Tabela 2. Sytuacja gospodarcza w gminie Żelechów w 2023 r.	17
Tabela 3. Kapitał społeczny w gminie Żelechów w 2023 r.	17
Tabela 4. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie gminy Żelechów	18
Tabela 5. Podmioty ekonomii społecznej na terenie gminy Żelechów	18
Tabela 6. Organizacje pozarządowe na terenie gminy Żelechów	18
Tabela 7. Podmioty niepomocowe na terenie gminy Żelechów	19
Tabela 8 Osoby korzystające z pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w 2023 roku.	20
Tabela 9 Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w 2023 roku w podziale na wiek i płeć.	20
Tabela 10 Powody przyznawania pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w gminie Żelechów w 2023 roku.	20

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem płci respondentów.	26
Wykres 2. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wieku respondentów.	26
Wykres 3. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wykształcenia respondentów.....	26
Wykres 4. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów.....	26
Wykres 5. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji materialnej respondentów.	27
Wykres 6. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem stopnia zadowolenia zamieszkiwania na terenie gminy przez respondentów.	27
Wykres 7. Odsetek osób starszych wśród rodziny lub znajomych w ocenie badanych.	27
Wykres 8. Ocena wsparcia osób starszych przez gminę.	28
Wykres 9. Opinia badanych mieszkańców o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób starszych.	28
Wykres 10. Ocena badanych dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób starszych.	28
Wykres 11. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób starszych.....	29
Wykres 12. Korzystanie z usług społecznych przez osoby starsze.	29
Wykres 13. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób starszych.....	30
Wykres 14. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby starsze.	30
Wykres 15. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób starszych.	30
Wykres 16. Odsetek osób z niepełnosprawnościami wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.	31
Wykres 17. Ocena wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminę.	31
Wykres 18. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób z niepełnosprawnościami.....	32
Wykres 19. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami. ...	32
Wykres 20. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami.....	32
Wykres 21. Korzystanie z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.....	33
Wykres 22. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.	33
Wykres 23. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.	34
Wykres 24. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami.	34
Wykres 25. Odsetek osób w kryzysie bezdomności wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.	35
Wykres 26. Ocena wspierania osób w kryzysie bezdomności przez gminę.....	35
Wykres 27. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie bezdomności.....	36
Wykres 28. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.	36
Wykres 29. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności.....	36
Wykres 30. Korzystanie z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności.....	37
Wykres 31. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.....	37
Wykres 32. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności.	37
Wykres 33. Odsetek osób w kryzysie zdrowia psychicznego wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.....	38
Wykres 34. Ocena wspierania osób w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę.	38

Wykres 35. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie.	38
Wykres 36. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.....	39
Wykres 37. Potrzeba usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego w gminie.	39
Wykres 38. Korzystanie z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.....	40
Wykres 39. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.	40
Wykres 40. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.....	40
Wykres 41. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z problemami zdrowia psychicznego.	41
Wykres 42. Odsetek rodzin zamieszkujących z dziećmi na terenie gminy.....	41
Wykres 43. Ocena wspierania rodzin z dziećmi przez gminę.	42
Wykres 44. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla rodzin z dziećmi.	42
Wykres 45. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla rodzin z dziećmi.	42
Wykres 46. Potrzeba usług społecznych dla rodzin z dziećmi.	43
Wykres 47. Korzystanie z usług społecznych przez rodziny z dziećmi.	43
Wykres 48. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla rodzin z dziećmi.	44
Wykres 49. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez rodziny z dziećmi.	44
Wykres 50. Brakujące w gminie usługi społeczne dla rodzin z dziećmi.....	44
Wykres 51. Dostępne i wykorzystywane usługi niepomocowe.....	45
Wykres 52. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla osób, które potrzebują pomocy DPS.	46
Wykres 53. Potrzeba zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla rodzin lub osób sprawujących pieczę zastępczą nad dziećmi.....	46
Wykres 54. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla cudzoziemców i uchodźców.....	47
Wykres 55. Płeć uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	48
Wykres 56. Wiek uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	49
Wykres 57. Stanowisko uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.	49
Wykres 58. Staż pracy uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	49
Wykres 59. Podmiot prowadzący dla instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli realizujących usługi społeczne.....	49
Wykres 60. Nazwa instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne.....	50
Wykres 61. Wiedza przedstawicieli badanych instytucji w gminie o rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.	50
Wykres 62. Zrozumienie definicji deinstytucjonalizacji przez przedstawicieli badanych instytucji w gminie.	50
Wykres 63. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do słuszności wdrażania deinstytucjonalizacji w Polsce.	51

Wykres 64. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do potrzeby działań deinstytucjonalizacji w tych podmiotach.	51
Wykres 65. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do realizacji lokalnego planu deinstytucjonalizacji.	51
Wykres 66. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do rodzaju odbiorców usług społecznych.	52
Wykres 67. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do pożądanego kierunku rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców.	52
Wykres 68. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do barier w rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców.....	53
Wykres 69. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do gotowości tych podmiotów do rozwoju usług społecznych.	53
Wykres 70. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.....	54
Wykres 71. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób starszych.....	54
Wykres 72. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.....	54
Wykres 73. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do grupy społecznej nie objętej wsparciem instytucji do tego przeznaczonych.	55
Wykres 74. Wykaz grup, które zdaniem przedstawicieli badanych instytucji są nieobjęte wsparciem. 55	
Wykres 75. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do znajomości idei tworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS).	55
Wykres 76. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do idei tworzenia CUS.....	55
Wykres 77. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do wiedzy na temat funkcjonowania CUS w ich gminie/powiecie.	56
Wykres 78. Opinia przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO-sów) na terenie gminy/powiatu.	56
Wykres 79. Doświadczenie przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu.	56
Wykres 80. Ocena doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu.	57